

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 3 2024

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 3 september 2024

Årgång 90

ISSN 0015-4431

Förbundets Höge Beskyddare:

Amiral H.M. Carl XVI Gustaf

Rikshedersordförande:

Konteramiral Ewa Skoog Haslum, Marinchef

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Ingmar Elofsson – ingmar.elifsson@flottansman.se

Tel: 076-800 1600

Blåportshöjden 2E, 371 56 KARLSKRONA

GRAFISK FORMGIVARE:

Thomas Engevall – thomas.engevall@flottansman.se

Tel: 070-588 7589

Junibacken 9, 135 54 TYRESÖ

TRYCKERI: Åtta45, Järfälla

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 250 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta redaktören eller den grafiske formgivaren alt:

E-post: annonser@flottansman.se

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 076-7786870

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRO- & BANKGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4 (plusgiro)

Stora Tratten: 827-7071 (bankgiro)

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordförande: Konteramiral Thomas Engevall

Tel: 070-588 75 89

Vice ordförande: Örlogskapten Lars Sager

Tel: 070-811 81 02

Förbundssekreterare:

Krister Hansén tel 070-381 03 12

kristerh@flottansman.se

Kanslichef: Vakant

Tel kansliet: 076-778 68 70

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 070-20 30 743

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Innehållsförteckning

Ledare	3
Redaktören har ordet.....	4
Renässans för sjöminor	6
Kapten Eriksson var befälhavare på krigsfångefartyget Gripsholm	8
Marindagen 2024 i Karlskrona	9
Nya i förbundsstyrelsen	12
Försvarmaktens och marinens publikationer... 15	
Sjövärnskårens sommarskolor	19
Nationaldagsfirande med Flottans Män	23
Resa till Antarktis med Härnösand och havet ... 24	
Förvaltare i flottan.....	26
Veterandagen 2024.....	28
Stödmöjlighet till Ukraina.....	30
Andra marina basbataljonen växer.....	32
Vad ett gammalt (retuscherat) foto inte berättar!.....	36
Helikopterförbandet under BALTOPS 24.....	38
Nordisk Marinestevne 2024.....	40
USS New York (LPD-21) en hyllning till offren för 11 september 2001.....	42
Flottans Män Kalmarsund höll minnesstund för Regalskeppet Kronan	44
Lokalföreningarna informerar.....	47
In memoriam	58
Fortsatt uppprop till tidningsfonden.....	59
Vi hyllar	60
Nya medlemmar.....	61
Avlidna kamrater.....	62
Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar	63

Omslagsbild: Den 21 augusti förfångade Ingeborg Clementson befattningen som Marinförvaltare efter Magnus Hall som haft den sedan december 2020. På bilden flankerar Ingeborg Clementson och Magnus Hall Marinchefen. Marinförvaltaren är marinens främste/a specialistofficer och jobbar tätt ihop med marinchefen för att driva och utveckla marinen. Marinförvaltaren grad är "flottiljförvaltare". Foto: Jimmie Adamsson/Försvarmakten.

Baksida: Deltagare och ledare på Sjövärnskårens läger "Muskö 3". Foto: Stephan Sjöberg och Jonas Kindgren, bägge Försvarmakten.

Annonsera mera m.m.!

Så här på den sista formella sommardagen känns det som det är hög tid att skriva några rader till alla medlemmar i vår kamratförening. Jag tänkte beröra två områden i denna "ledare", först tidningen i sig och därefter namnfrågan.

För att börja med tidningen och den till tidningen kopplade ekonomin så har vi fortfarande inte fått något besked från Försvarsmakten om vi kommer att kunna påräkna det ekonomiska stöd om ca 55 000 kronor årligen som vi fått under senare tid. Stödet har kanaliserats genom Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund (SMKR). Försvarsmakten har dock sagt upp det avtal som funnits med SMKR så den vägen är i vart fall stängd just nu. Om skälen till uppsägningen och hur dialogen just nu ser ut mellan Försvarsmakten och SMKR kan man orda om särskilt. Det får dock tas på annan plats i ett senare nummer av vår tidskrift. Det är inte heller givet att ett nytt avtal kommer att medge att Flottans Män får tillbaka det ekonomiska stödet. Min slutsats är att vi måste planera för ett läge (redan innevarande år) som gör att vi inte är beroende av avtalet för att kunna hålla vår tidning på nuvarande innehållsmässiga nivå. Som redaktören skrivit så kan vi behöva justera sidantalet nedåt. Nästa steg som ger ekonomisk effekt är att gå mot 48 i stället för 64 sidor, vilket sänker de årliga kostnaderna med ca 60 000, dvs i samma storleksordning som det uteblivna stödet.

Alternativet till detta är att gemensamt bli bättre på att jaga annonser. Om alla Lokalföreningar (LoF) kunde få fram en liten annons från det lokala näringslivet vardera från om säg 4 000/år så skulle det i grova drag ge 100 000 i intäkt som fördelas med 75 000 till Riksförbundet och 1 000 kronor till respektive LoF. För en LoF skulle det täcka 33 medlemmars avgiftshöjning på 30 kr/vardera för 2026. När man tittar i tidiga utgåvor av vår tidning finns det gott om sådana mindre annonser. Det borde inte vara omöjligt nu heller och respektive LoF-ordförande kommer att få mer material för att kunna jobba vidare med detta. Vill man studera en annons som ligger i denna storleksklass så titta gärna på "Båtjuristen" på sidan 46. Den kostar ca 1 000 kr/införande. Bara att sätta igång med andra ord och varför inte komma igång redan till nummer 4 i år!

1935 års föreningar

Nästa år fyller Flottans Män 90 år! Riktigt hur vi ska fira det håller vi fortfarande på att filar på men något måste det ju bli, om inte annat så i samband med vårt Riksmöte där LoF:arna i Karlskrona-Karlshamn och Kalmarsund gemensamt stödjer Riksförbundet med arrangemanget. Ronneby Brunn är bokad för helgen 11-13 maj och jag rekommenderar att ni redan nu reserverar dessa datum i kalendern, det har alla förutsättningar att bli några riktigt trevliga dagar i Sveriges trädgård.

Det var dock inte enbart Flottans Män som bildades 1935. Samma år grundades även SFRO (Svenska Flottans Reservofficersförbund). SFRO syfte har många likheter med Flottans Män, bland annat ska de:

- verka till gagn för Sveriges försvar.
- främja medlemmars sjömilitära kunskaper och färdigheter;
- verka för ökad insikt om betydelsen av vårt maritima läge, sjöfart och sjöförsvar;
- samverka med militära och andra marina organisationer.

Men, SFRO finns inte längre! Tiden gick till slut ifrån föreningen och uppdelningen mellan flottan och amfibie (tidigare KA) som nu i praktiken upphört gjorde att namnet blev ett direkt hinder för att uppnå föreningens syfte. I tidningen "Reservofficeren" skrev den sista ordföranden, örlogskaptten (RO) Evelina Hedskog, som i det civila är VD för försvarsföretaget *W5 solutions* följande:

Förändringens vindar blåser således, och det är av största vikt att vi som förbund fortsatt förblir relevanta för såväl våra medlemmar som för Försvarsmakten. Ett steg i detta är att spegla den försvarsgren vi de facto tillhör, nämligen marinen. Efter enhälligt bifall vid årets förbundsstämma, följt av samma enhällighet vid extrastämma i slutet av maj, har vi nu ändrat namn till Svenska Marinens Reservofficersförbund.

Hon är således även den första ordföranden för det "nya" förbundet och har lovat återkomma som "Gästskribent" i ett kommande nummer hos oss.

De skäl som jag och förbundsstyrelsen har för att driva ett namnbyte för Flottans Män har självfallet såväl likheter som olikheter med tidigare SFRO (nu SMRO) men utöver de argument som jag framfört är deras "Ett steg är att spegla den försvarsgren vi de facto tillhör, nämligen marinen" klart relevant även för oss. För att vi ska kunna fira 100-årsdagen om 10 år så måste vi gå i takt med tiden och vara välkommande för såväl kvinnor som män ur hela marinen och även för de med intresse av sjöförsvar i en vidare mening.

Ett citat från Torsten Jansson (gift med Ulrika Messing och ägare av New Wave Group som bl.a. innehåller glasbruken i Småland) får avrunda ledaren denna gång.

Dåliga företag leds ofta av någon som väntar till imorgon med att göra vad som skulle gjorts igår.

Där ska vi inte hamna!

Thomas Engvall

Redaktören har ordet

Sommaren är till ända, åtminstone enligt almanackan, när du läser detta. En sommar då det trots semester och ledigheter har genomförts en rad olika verksamheter inte bara i flottan och marinen utan i hela Försvarsmakten.

Ett av de större publika arrangemangen var Marin dagen i början på augusti som sammanföll med Skärgårdsfesten i Karlskrona. Även om omfattningen av förklarliga skäl inte var lika stor som vid 500-årsjubileet för två år sedan, var publiktillströmningen minst lika stor. Mycket av verksamheten var inriktad mot rekrytering, att sprida kunskap om marinen och särskild omsorg hade lagts på de riktigt små barnen. En annan stor aktivitet var givetvis Försvarsmaktens flygdag förlagd till F 17 den 25 augusti, vilken drog sexsiffrigt besöksantal. Samverkan mellan marinen och flygvapnet har ju en lång tradition och även för en sjöman fanns här givetvis mycket att ta del av.

Sjövärnsskåren genomför årligen ett antal Sommarskolor runt om i landet. Runt 500 ungdomar tar del av utbildningen både som förstaårselever i 15-års åldern och i påbyggnadskurser för de några år äldre. Sommarskolan är en mycket viktig rekryteringsgrund för Försvarsmakten i allmänhet och flottan i synnerhet. Vi vill uppmärksamma våra läsare att i er omgivning slå ett slag både för Sommarskolorna och att göra värmplikten i marinen. Längre fram i tidskriften kan du läsa om Sommarskolorna.

Sjöstridsskolan, SSS, lägger grunden till *Sveriges marina förmåga* genom utbildning och utveckling. Sammanfattningsvis kan sägas att SSS ansvarar för utbildning, träning och evaluering av marinen. En stor och viktig uppgift som du kommer att kunna läsa i kommande nummer av vår tidskrift. I kommande nummer

kommer du som vanligt även att få ta del av både vår historia, nuet och framtiden i flottan och marinen.

Allt har ett slut, så även örlogsfartyg. I somras bogserades minröjningsfartyget HMS *Arholma* bort från Örlogshamnen i Karlskrona för att huggas upp i Landskrona och följs senare av HMS *Landsort*. Fartygen var de två första i serien som kom att omfatta sju enheter och de var i tjänst från mitten av 1980-talet. De var efterlängtdade och blev hårt ianspråktagna vid ubåtsjaktperioden under 1980- och 90-talen. Årligt gångtidsuttag runt 2 000 timmar var inte ovanligt under denna period. De fem kvarvarande av klassen modifierades i början på 2000-talet och blev minröjningsfartygen i Kosterseerien och är några av världens främsta minröjningsfartyg. I kommande nummer kan du läsa mer om fartygen.

Ingmar Elofsson

Ps. Du når mig på: ingmar.elifsson@flottansman.se
Tfn: 076-800 1600

Utgivning och manusstopp för tidskriften är fasta tider året runt och den 10:e för lokalförening och den 15:e för övriga enligt följande:

Nr 1 manusstopp 10 respektive 15 februari, utgivning mitten av mars.

Nr 2 manusstopp 10 respektive 15 maj, utgivning mitten av juni.

Nr 3 manusstopp 10 respektive 15 augusti, utgivning mitten av september.

Nr 4 manusstopp 10 respektive 15 november, utgivning mitten av december.

Redaktören, här en sista gång i fartygschefens stol ombord på HMS Arholma inför den sista färden för upphuggning. Foto: Stena Recycling.

En del av naturens tystnad

Våra banbrytande innovationer är en del av försvarets förmåga att inte synas eller höras – när det verkligen behövs

SAAB | En del av Sverige

saab.com/endelav

Renässans för sjöminor

Sjöminor har en lång historia som går ända tillbaka till det nordamerikanska frihetskriget under 1770-talet. På svensk mark finns dokumenterade försök på Riddarfjärden i Stockholm år 1783, utförda av Carl August Ehrensvärd, sedermera amiral i Karlskrona. Vid Marinmuseet i Karlskrona förvaras ett unikt manuskript kring försöken liksom skisser på planer på att anordna ett nationellt minförsvar. Den första faktiska produktionen av svensktillverkade sjöminor startar ett halvt sekel senare, 1831.

En mängd olika sjöminor har använts inom det svenska försvaret, dels inom flottan, dels inom kustartilleriet och farvattnen i hela Östersjön, Kattegatt och Skagerack är mycket lämpligt för mineringar. 1990 svenska mineringar har lagts ut i dessa områden under 1900-talet och bedömningen är att minst 175 000 minor fälldes i dessa farvatten av de olika nationerna runt Östersjön samt Storbritannien. Efter kalla kriget har dock minparken och sjöminförsvaret i stort sett avvecklats och nedmonterats.

I samband med Natos toppmöte i Washington under sommaren 2024 skrevs en avsiktsförklaring mellan Sverige, Danmark, Norge, och Tyskland tillsammans med andra Nato-länder att köpa in och förvara sjöminor. Initiativet kom från Tysklands försvarsminister, Boris Pistorius, och enligt uppgifter i pressen är anledningen att förhindra en rysk expansion i Östersjön.

Detta ska öppna för en gemensam utveckling av minor i framtiden uppger försvarsminister Pål Jonsson och på X (f.d. Twitter) skrev han i samband med avsiktsförklaringen

att ”Målet är att utforska samarbetsområden till exempel vad gäller inköp, gemensam förvaring, logistik och underhåll. Vidareutveckling av minor tillsammans kan också bli ett resultat av denna avsiktsförklaring”.

Dagens minor är mycket sofistikerade och till skillnad mot den traditionella äldre hornminan som erfordrade kontakt med fartyget så är minorna mer som kan karaktäriseras tänkande. De kan vänta på speciella mål men en annan väsentlig faktor är att minan skapar osäkerhet hos en motståndare som kan tvingas att ändra sitt uppträdande.

Exakt vilka typer och mängder av minor som idag återfinns i Försvarsmakten är en väl förborgad hemlighet, men de finns!

Text: Ingmar Elofsson

Nytutveckling av minräls som snabbt kan monteras "på vilket fartyg som helst" har skett och prövats. Här ombord på ett inhyrt handelsfartyg under övningen "Aurora 23". Övre foto: Melina Westerberg, Försvarsmakten, nedre foto: FMV.

Vad gäller idag för Försvarmakten när det gäller att lägga ut minor?

Sedan 1 december 2023 reglerar "Förordning (2023:263) om Sjöminering" vad Försvarmakten kan göra i fredstid när det gäller mineringar. De mest relevanta paragraferna framgår nedan. Som framgår har Försvarmakten stora mandat att hantera mineringsfrågan på svenskt sjöterritorium.

1 § Denna förordning upphör att gälla om Sverige kommer i krig.

3 § I denna förordning avses med

- kontrollerbara sjöminor: sjöminor, vilkas funktion kan kontrolleras efter att de har lagts ut och som utlöses genom fjärrstyrning av en operatör, och
- okontrollerbara sjöminor: sjöminor, vilkas funktion inte kan kontrolleras efter att de har lagts ut eller aktiverats och som utlöses genom sensordetektion.

4 § Försvarmakten får besluta att lägga ut kontrollerbara sjöminor inom Sveriges sjöterritorium.

5 § Försvarmakten får besluta att lägga ut okontrollerbara sjöminor inom Sveriges sjöterritorium

1. om det råder höjd beredskap, eller

2. om regeringen i ett enskilt fall har beslutat att Försvarmakten får lägga ut sådana minor.

Om Försvarmakten bedömer att det med hänsyn till landets försvar eller säkerhet är absolut nödvändigt att lägga ut okontrollerbara sjöminor och att ett beslut av regeringen inte kan inväntas, får Försvarmakten besluta att lägga ut sådana minor. Försvarmakten ska efter ett sådant beslut genast underrätta Regeringskansliet (Förvarsdepartementet).

6 § Försvarmakten ska samverka med Kustbevakningen, Sjöfartsverket och Transportstyrelsen vid planering och genomförande av sjöminering enligt 5 §.

Under sommaren nåddes vi via media att NATO planerar att utveckla nya sjöminor för bruk i Östersjön. Utläggning av okontrollerbara mineringar på internationellt vatten är dock inte aktuellt i fredstid, trots Expressen/Kvällspostens dramatiska rubrik. Foto: Ingmar Elofsson

Kapaciteten på minfartygen var stor och långa kolonner av lastbilar erfordrades för minlaster. Här HMS Carlskrona till kaj vid Örlogshamnen i Karlskrona. Foto: Försvarmakten

Hornmina F 31 ombord på ett minfartyg. Foto: Försvarmakten

Kapten Eriksson var befälhavare på krigsfångefartyget Gripsholm

Sjökapten Sigfrid Eriksson mottar lejdebrev av representanter för USA:s regering före en resa med krigsfångar.

Sigfrid Eriksson 1888 - 1973 växte upp under enkla förhållanden på Söder i Stockholm. Som 16-åring gick han 1904 till sjöss som mässuppassare. Senare fick han möjlighet att studera på Sjöbefälsskolan. Från 1920 och fram till sin pensionering 1953, 33 år, tjänstgjorde han för Svenska Amerika Linjen, SAL. 1942 blev han befälhavare på *Gripsholm* som följande år chartrades av USA:s regering som krigsfångefartyg. *Gripsholm* målades vit med namnet, svenska flaggan och Röda Korset tydligt påtalat. Första resan gällde japaner som varit bosatta i USA och nu skulle deporteras. Resan gick från New York till Rio de Janeiro i Brasilien. Där togs fler japaner ombord och bland dem diplomater. Resan gick sen till Mormuguro i den portugisiska kolonin Goa på den indiska västkusten. Där utväxlades 1 340 japanska medborgare mot 1 405 huvudsakligen amerikanska medborgare. Portugal var liksom Sverige neutralt under kriget. Den 18 till 21 oktober 1943 utväxlas i Göteborg ca 2 500 tyska krigsfångar mot ungefär lika många amerikanska och brittiska. Flera fartyg används vid detta tillfälle. Förutom *Gripsholm* även *Drottningholm* som också chartrades från SAL, lasarettsfartyget *Prins Carl* och det brittiska HMS *Arundel Castel*.

Vid den första utväxlingen i Göteborg medförde britterna fångar de tagit i Nordafrika, vid El Alamein i Egypten och i Tunisien 1942-43. Tyskarna skickade fångar de tagit i Dunkirk 1940. En ny liknande krigsfängeutväxling med ungefär lika många fångar ägde rum i september följande år 1944. Vid båda tillfällena användes SAL:s Amerikaskjul i Göteborgs hamn. Krigsfängeutväxlingen i Göteborg leddes av Svenska Röda Korsets vice ordförande greve Folke Bernadotte.

Sjökapten Sigfrid Eriksson tjänstgjorde även på SAL:s *Drottningholm* och *Kungsholm*. Han gifte sig 1944 med stilikonen Estrid Ericsson 1894 - 1981, grundaren av Svenskt Tenn, och flyttade in i hennes lägenhet ovanför Svenskt Tenns butik på Strandvägen i Stockholm. De var då båda i mogen ålder men hann ändå med nästan 30 år tillsammans. Sigfrid gjorde mer än 600 resor över Atlanten. Han ligger begravd vid sin hustrus sida på kyrkogården i Hjo.

Text: Ingemar Elf

Foto: Arkiv Ingemar Elf

Affisch för SAL:s *Gripsholm* som förde många svenska emigranter till Nordamerika men även flera tusen krigsfångar tillbaka till sina hemländer.

Marindagen 2024 i Karlskrona

Marindagen genomförs vartannat år och i strålände sommarsol genomfördes 2024 års Marindag. Målbilden för Marindagen är att genomföra aktiviteter och en kommunikation vilken ska bidra till informationen inte bara om marinen utan hela totalförsvaret. Att stärka försvarsviljan och att framhålla Försvarsmakten som en attraktiv arbetsgivare är ett av delmålen. Viktigt är också att allmänheten uppfattar Marinen som en viktig aktör för att säkerställa att försörjning via sjövägar fortsatt fungerar i fred, kris och krig, samt att Marinen löser sina uppgifter dygnet runt, året om.

Ett omfattande förberedelsearbete för Marindagen har genomförts av Marinbasen sedan tidigt i våras och Flottans Mäns lokalförening i Karlskrona har representerat vår organisation och deltagit under hela planeringen. Under året har även samarbetet med KA 2 kamratförening fördjupats och under Marindagen delade de båda föreningarna på ett gemensamt utställningstålt.

I det rådande försämrade säkerhetsläget så var det extra viktigt att få visa upp vad marinen gör. I ett pressmeddelande angående Marinens dag skrev marinbaschef Fredrik Edwardson:

”Den här dagen är viktigare än någonsin beroende på det allvarliga omvärldsläget. Vi behöver möjligheten att träffa både potentiella medarbetare och den breda allmänheten för att öka förståelse och kunskapen om hur vi tillsammans försvarar Sverige.”

Rekrytering och aktiviteter för barn är en lika viktig del i Marindagen som det övriga programmet med förevisning av olika funktioner, materiel, helikoptrar och fartyg. Stora människomassor besökte Marindagen även i år vilken genomfördes samtidigt med Skärgårdsfesten. Som vanligt slås man av den professionalism och vänliga bemötande besökarna möts av marinens personal.

Text och foto: Ingmar Elofsson

Marinbasen/Försvarshälsans sjuksköterskor Elinor Alteniuss och Caroline Sternevi fanns till hands och var en viktig resurs i det varma vädret.

Visbykorvetten K 32 Helsingborg och bogserbåten Hermes var några av de fartyg som kunde beskådas.

Marinbaschefen kommandör Fredrik Edwardson besöker Flottans Män i Karlskrona. Fr.v. Lennart Håkansson, Tommy Johansson och Lars Sager ordförande i Flottans Män Karlskrona och vice förbundsordförande.

T.v. Lukas Bergkvist från Karlskrona kastar kasttåg och träffar rätt. Bra träning då familjen har båt. Mamma Hanna visade även framstående talanger att kasta kasttåg. T.h. En av många aktiviteter för barn och ungdomar var en hinderbana och här springer Hilma tätt följd av HR-chefen på Första ubåtsflottiljen Linda Sporrön.

Jörgen Nilsson från Marinens Intendentskola bjöd på den äkta och vällagade nationalrätten i försvaret, ärtsoppa, efter ett eget recept:

Ärtsoppa

Innehåll:

Ärtor
Nötbog
Lök
Morötter
Ingefära
Selleri
Oxfond
Slotts senap
Timjan
Salt
Vitpeppar

Allergener:
Senap
Selleri

Intresset var som vanligt stort för dykverksamheten och röjdykaren Carl-Johan Magnevall hade stor publik dagen igenom.

Sveriges originellaste fiskdamm svarade dykarna för vilket uppskattades av såväl gammal som ung.

T.h. Individzonens Anna Lundqvist och Mona Lundström samtalar med Erling Holmberg om sin verksamhet. Individzonen är ett nätverk för anhöriga av anhöriga och erbjuder stöd till de som har någon nära på internationellt uppdrag.

Marinens Ungdomsmusikår framträdde och har varit verksam sedan 2002. Sedan kåren bildades har ett trettiotal ungdomar antagits som värnpliktiga musiksoldater i Försvarsmaktens dåvarande värnpliktsorkestrar, och ett flertal har börjat studera vid olika musikhögskolor, både inrikes och utrikes. Det finns även tidigare musiker i kåren som idag tjänstgör vid Försvarsmaktens professionella orkestrar. Mellan orkestrar och mur finns ett kustrobotsystem tillhörande 311.robotenheten utrustade med Robot 15.

En ubåtsjakthelikopter med den tretungade flaggan hör till! T.h. försvarsindustrin som var väl representerad med verksamhet för alla åldrar.

Nya i förbundsstyrelsen

Vid Riksårsmötet 2024 lämnade några förbundsstyrelsen efter väl förrättat värv under många år och nya ledamöter valdes in. Här får du en närmare presentation av de nyutträdna med även av en som lämnade som suppleant. De presenterar sig själva på detta uppslag

Ny vice ordförande i förbundet och representant för region Syd

Lars Sager

Jag blev anställd 1975 och blev Första ubåtsflottiljen trogen under 18 år och då även tre år som fartygschef på ubåt. Efter sjötjänsten har jag varit Ekipagemästare på marinbasen i Karlskrona, stabschef på dåvarande Marinens Officershögskola och sedermera även tjänstgjort på Sjöstridsskolan och på HMS *Älvsborg*. Jag avslutade karriären ombord på skonerterna *Gladan* och *Falken* och även då som fartygschef på *Gladan*. Jag gick i pension för ett decennium sedan och ser tillbaka på en kul och omväxlande karriär med många minnen från flottan och marinen. Jag är sedan några år tillbaka ordförande i Flottans Män Karlskrona och från Riksårsmötet i våras har jag även det stora förtroendet att vara förbundets vice ordförande.

Till höger Lars Sager i Flottans Mäns motsvarighet till Daglig Dräkt C1. Foto: Ingmar Elofsson

Ny representant för region Väst

Jan Eric Knutas

Huvudsakligen har jag ett förflutet i Minvapnet som FC på M-båt, fiskeminsvepare, kustminsvepare, minröjningsfartyg, lagfartyg och röjdykarchef.

Efter avslutad sjötjänst blev det stabstjänst inom Västkustens Marinkommando och Marintaktiska Kommandot, som sjöfartsofficer och Sveriges delegat till NATO Shipping Working Group samt ansvarig för planeringen av efterkrigsminröjningen utanför Baltikum.

Däremellan blev jag utbildad intendent och gick i pension som kommandörkapten.

Jag blev medlem i Flottans Män Göteborg 2012, och hamnade snart i styrelsen, där jag under många år varit vice ordförande och är nu senior styrelseledamot.

Till höger Jan Eric Knutas under en minröjningsoperation i Baltikum. Foto: Håkan Nyström/Försvarmakten.

Ny suppleant för region Mitt

Jan Berglöw

Jag är sedan i våras ordförande i Flottans Mäns lokal-förening i Stockholm och även också suppleant i förbundsstyrelsen för region Mitt. Jag började den marina karriären 1976 på Sjövarnarskåren i Spårösund. Insåg att detta var livet så jag sökte sedermera till Sjökrigsskolan, KSS, som mariningenjöraspirant och blev antagen och började 1981. Året därefter, 1982, började jag studier på KTH i skeppsbyggnad fram till 1986. Efter KTH återigen KSS för IngKH, sista ingenjörskursen innan Mariningenjörsexamen, och sen examen därifrån.

I november år 2000 lämnade jag Försvarmakten och började på Walleniusrederierna. Här har jag varit Head of Shipmanagement (driftchef) och vice VD på Wallenius Marine som är vårt drift- och nybyggnadsbolag. Är nu snart 64 så pensionen närmar sig med stormsteg.

Jan Berglöw fotograferad på Stockholmsföreningens kansli. Foto: Krister Hansén

Har slutat som suppleant i förbundsstyrelsen

Kjell Johansen

Då vi inte lyckades få med Kjell på bild i nummer 2 kommer här en kort presentation av honom också. Kjells plats som suppleant tas som framgår ovan av Jan Berglöw. Kjell har en lång tjänstgöring i Flottan som maskinist, mariningenjör och kommandörkapten och har bland annat tjänstgjort som stabsingenjör på Kustflottans stab och sedermera även som chef för marinens verksamhets säkerhetsavdelning. Kjell har varit medlem och aktiv i Flottans Män under mer än ett kvartssekel och är ordförande i Nynäshamns lokal förening. Efter sin pensionering har han även varit suppleant i förbundsstyrelsen under många år för region Mitt och han lämnade i samband med Riksråsmötet tidigare i vår efter mångårigt och väl förrättat värv. Ett stort tack till Kjell för nedlagt arbete i förbundsstyrelsen.

Foto: Ingmar Elofsson/Försvarmakten

**SÖK EKONOMISKT UNDERSTÖD
ELLER
STIPENDIUM FÖR STUDIER FRÅN SEU –
SJÖOFFICERARNAS ENSKILDA
UNDERSTÖDSFOND!**

Destinatärer som är i ekonomisk kris av något slag eller som har svårt att få vardagsekonomin att gå ihop är varmt välkomna att söka ekonomiskt understöd från SEU. Det kan också röra sig om exempelvis tandläkarkostnader, kostnader för mediciner eller för andra större utgifter. Varje ansökan behandlas individuellt och konfidentiellt av stiftelsen.

Därutöver så ger stiftelsen också stipendier för studier vid läroanstalt, främst för högre studier vid universitet och högskola, såväl i Sverige som utomlands. Stipendier ges även för grundskolelever för studier vid annan ort eller t.ex. sommarläger av olika slag.

VEM KAN SÖKA?

Sjöofficerare och ordinarie medlemmar vid Sjöofficerssällskapen i Stockholm, Karlskrona och Göteborg. **Samt äkta make/maka, änkor/änkemän, barn och efterlevande** till Sjöofficerare och ordinarie medlemmar vid ovan nämnda sällskap.

Ansökan skickas till per mejl till: kansli@soss.se

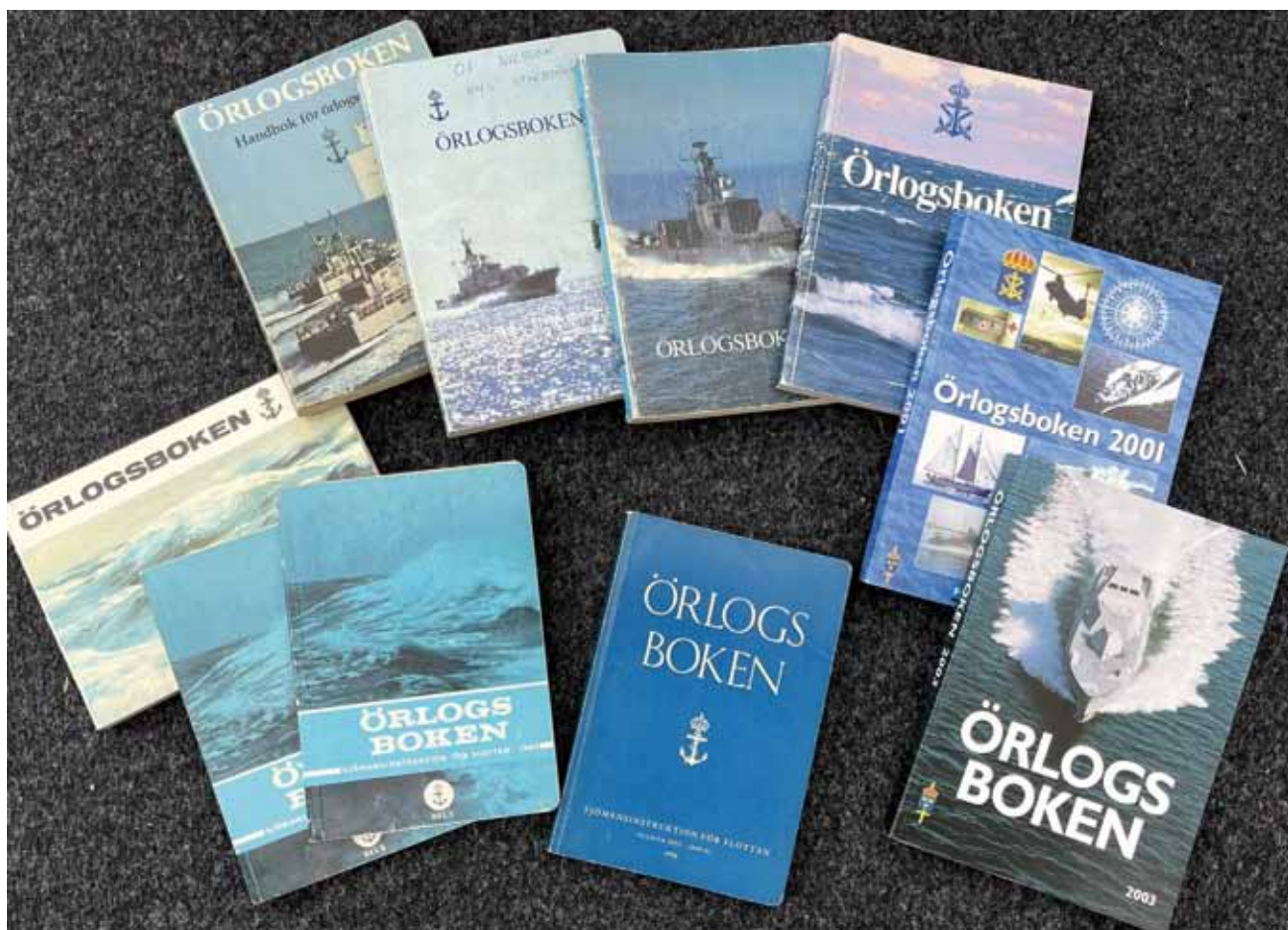
samt med vanlig post till: SEU C/O DVÖ, Teatergatan 3, 111 48 Stockholm.

Ansökningshandlingar återfinns på www.soss.se

Frågor ställs till: kansli@soss.se

Ansökningar mottages året runt.

VÄLKOMMEN MED DIN ANSÖKAN!

Försvarmaktens och marinens publikationer

Försvarmakten hade den 9 april 2024 10266 aktiva publikationer varav 95% av dem handlar om materielsystem. De resterande är icketekniska i form av reglementen, handböcker, läroböcker etc. Försvarmaktens publikationstjänst leds från försvarsstabens stabsavdelning.

Marinchefen har två publikationsområden; Ett som FM Redare och i sin roll sin verksamhets- funktions- och sakområdesansvarig. I den senare rollen finns bland annat örlogsboken och andra fakta- och läroböcker. Efter ett omfattande omlägningsarbete mellan år 2015 - 2020 omfattar dessa idag ca 60 publikationer.

Marinens publikationstjänst leds av marinstaben, men samordnas produktionsmässigt av sjöstridsskolans utvecklingsenhet. Det närmaste året är fokuset att slutföra losskastningen från HKV och ha fullt ansvar för alla delar av processerna. Samtidigt sker fortsatt utfasning eller omarbetning av äldre publikationer, vilket också omfattar att vissa delar kan utgå eftersom vi nu ingår i Natoalliansen. Det innebär att Sverige kan ratificera Nato-publikationer helt eller delvis och följaktligen behöver de nationella publikationerna justeras.

Efter varje försvarsbeslut (nästa äger rum hösten 2024) rullar den cykliska produktionsordningen av publikationer igång. Den omfattar en turordning där viss planering och produktion sker parallellt och samordnat. I det första skedet omarbetas Militärstrategisk doktrin,

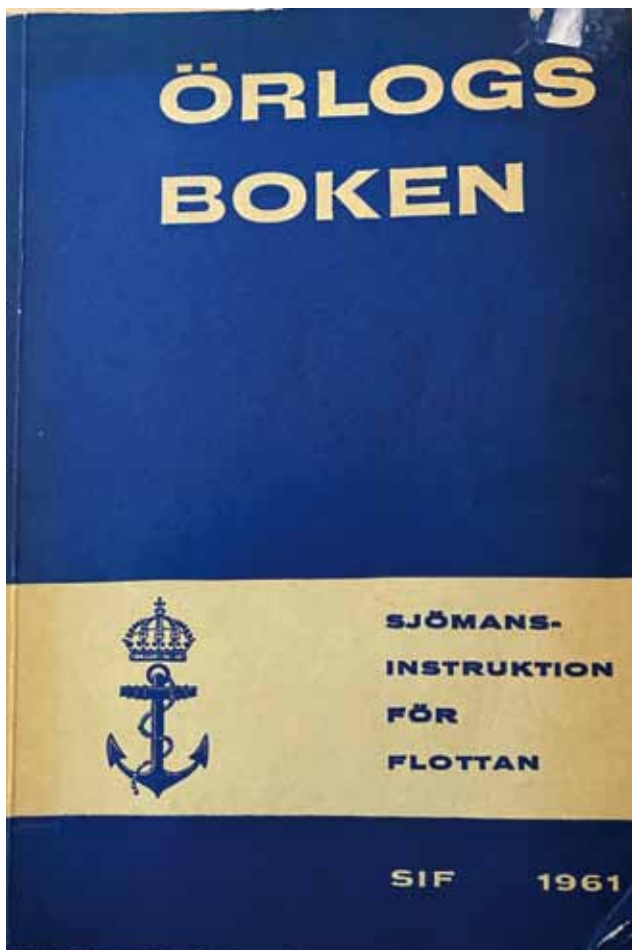
faktapublikationen Svensk Soldat och sjöman samt foldern Försvarmakten i fickformat (på svenska och engelska).

I nästa skede omarbetas doktrin för gemensamma operationer och doktrintilläggen. Därefter kommer de taktiska publikationerna och övriga publikationer kopplat till nya krigsförband, förändringar i organisation, utbildningssystem m.m. Det är i denna "loop" som en ny örlogsbok ska planeras in.

Alla Försvarmaktens publikationer finns i PDF-format och ingår i Försvarmaktens e-arkiv. De ska kunna hanteras som förnödenheter och är därför registrerade med så kallade M-nummer. En stor del av publikationerna lagerhålls i tryckt form. De tryckta publikationerna är inte allmänna handlingar och säljs inte utanför Försvarmakten. Den som publicerar eller sprider PDF-filer utanför Försvarmakten gör intrång i Försvarmaktens upphovsrätt. Vissa av Försvarmaktens publikationer är publicerade på Försvarmaktens hemsida. Det är tillåtet att länka till dessa filer från andra webbplatser.

Örlogsboken

Det förekommer olika typer av handböcker för manskap redan före 1952, men vi betraktar 1952 års version av örlogsboken som den första. Det korta namnet på dessa var "örlogsboken" och den långa titeln *Man-skapsinstruktion för flottan* som förkortades MIF:A.

Örlogsboken från 1961 ovan och den tvådelade utgåvan från 1964 nedan.

Formatet var A5 och omfattningen ca 300 sidor i svart/vitt men sidorna med flaggor av förklarliga skäl i färg.

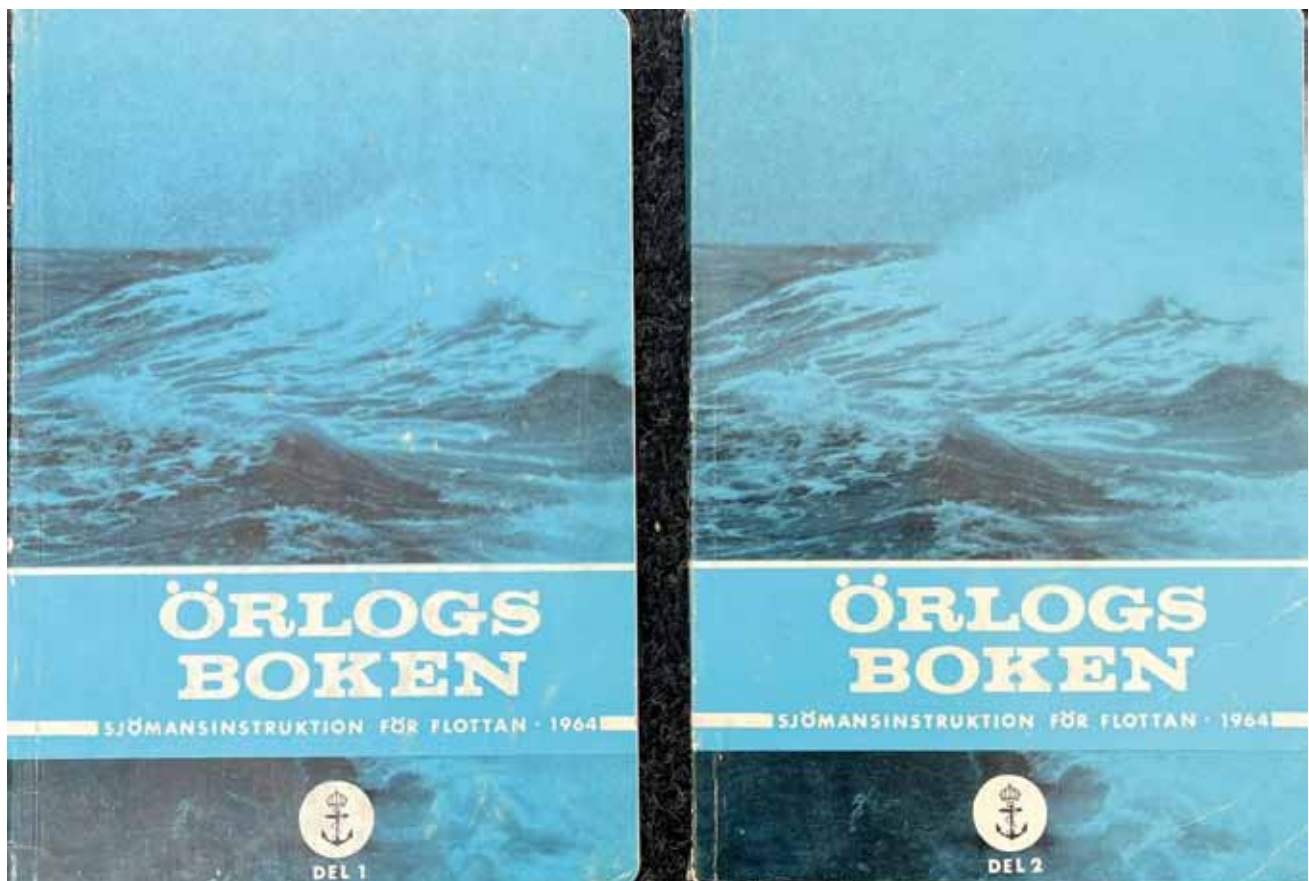
1956 sker en förändring genom att innehållet anpassas och fördelas i två publikationer. En *soldatinstruktion för kustartilleriet* respektive *sjömansinstruktion för flottan*. I dessa finns bland annat krigsmans erinran. Nya versioner gavs ut 1961, 1964 (två delar) samt 1967.

1967 sker en större förändring då delar av innehållet tas bort. Texterna flyttas istället till publikationen *Svensk soldat* som ersätter bland annat sjömansinstruktion för flottan och soldatinstruktion för kustartilleriet och motsvarande inom armén och flygvapnet. Det sker med andra ord en centralisering och samordning av publikationerna som lever kvar än idag.

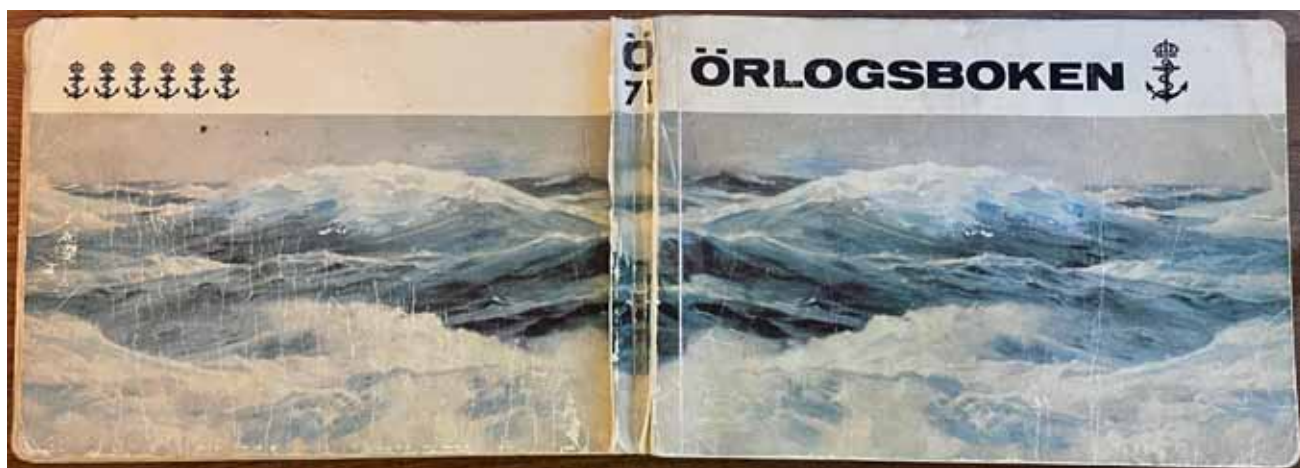
För drygt femtio år sedan – 1971 sker kanske den största förändringen. *Örlogsboken, handbok för örlogssjömän* ges ut. Den är djärv och avvikande på många sätt. Formatet är liggande A5 med runda hörn, och framsidan är en bild i färg. Baksidan av omslaget har sex (!) flottans ankare (se bild överst på nästa sida. Någon läsare som kan bidra med varför det blev så?).

Tre år senare, 1977, kommer nästa version. Den är i ett nytt format, ljusblå med färgfoto av de då nya torpedbåtarna av Norrköpingsklass. Man kan på sidan tre läsa att ”örlogsboken är utöver svensk soldat en lärobok för flottans personal under grundutbildning samt en handbok för den enskilde”. Marinens organisation beskrivs på de första 26 sidorna.

År 1981 är omslaget torpedbåt *Norrköping* och helikopter 4 på himmelsblå bakgrund och glittrande hav. De runda hörnen hänger kvar men nu är formatet

uppdaterat till G5. Samma definition av bokens målgrupp. Den största förändringen är att de utgångna jagarna ersatts med fakta om de nya patrullbåtarna samt beskrivning av det nya utprickningssystem A.

I juli 1985 kommer nästa version. Kustkorvetten *Stockholm* pryder framsidan. Den här gången med genomgående färgbilder men de runda hörnen har utgått. En version kommer även 1988. Det tar fyra år innan 1992 års version kommer.

Örlogsboken 2001 är en slags mellanversion innan **Örlogsboken 2003** slutligen ges ut. Huvudredaktör är Tommy Helmersson, versionen gör verkligen skäl för öknamnet ”kaninbibeln” med sina 344 sidor. En Visbykorvett pryder omslaget och för första gången används en logotyp som ska föreställa Försvarmakten på framsidan och 10 000 exemplar trycks.

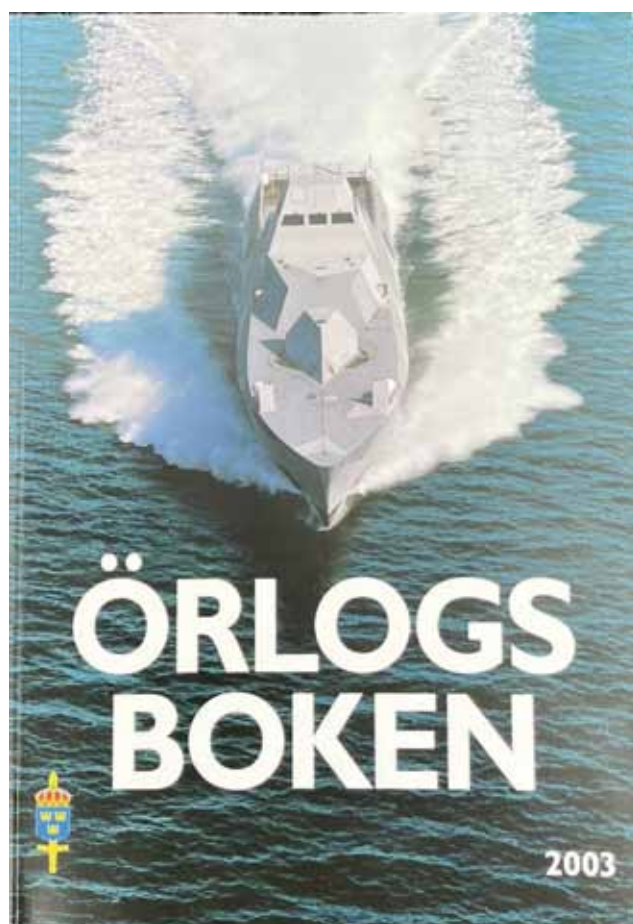
I år är det alltså 21 år sedan en ny örlogsbok gavs ut. Under dessa år har marinens organisation krympt, centraliserats och värnplikten varit vilande några år. Nu är realiteten en annan och marinchefen har meddelat sin avsikt att inte upphäva den sedan 21 år gällande versionen – det vore trist att bryta en så lång tradition. Det pågår planering för en ny version!

Nästa örlogsbok

Publikationstypen kan antingen vara en faktabok eller lärobok, beroende på vilket innehåll och omfattning den behöver ha. Formatet bör bibehållas till G5 och livslängden bör vara två till fyra år innan nästa version kommer.

Fokus för boken bör vara tjänsten ombord samt tjänsten vid amfibieförband. Dessutom ska boken stödja utbildningen iland. Exempelvis genom konkret information om marina skolor, garnisoner etc. Ingenting som redan finns i en annan publikation bör tas med. I första kapitlet ges mer information om marinens organisation, fartyg, båtar, etc. – utöver vad som anges i Svensk soldat och sjöman. Texter ur ”marinchefens vilja” kan återanvändas här. Fakta och beskrivning av marinen i svenskt totalförsvaret, Försvarmaktens fartyg och båtar. Uttagning av fartyg till krigsorganisationen.

I nästa kapitel ges information om marinen som allierad i Nato. Beskrivning av Nato marina delar som

kan vara av intresse för svenska marinens personal. I ett kapitel ges information om verkanstålighet. Ett kapitel bör fokusera på båtjänst och utgöra underlag för utbildning i handhavande av skeppsbåtar (FRB, gummibåtar, RIB och valbåtar etc.).

Däcksarbete kan utgöra fokus för ett annat kapitel. Termer, tecken, rutiner mm rörande förtöjningar, dagens linkastare, ankring, vojtning och RAS. Jämfört med 2023 års version bedöms minst 120 sidor kunna utgå och göra plats för ny information. En framgångsfaktor är att inte sikta för högt utan mot horisonten och hårt avgränsa innehållet i den första versionen på 2020-talet.

Stefan Nilsson

Försvarmaktens publikationstjänstsamordnare

Hotell Drottning Victorias Örlogshem

Bo som en Drottning men betala som en sjöman.

Du som tillhör Försvarsmakten och någon av alla dess frivilligorganisationer är extra välkommen, det är för dig vi finns till.

Vi är ett litet familjärt hotell på ett av de bästa lägena i Stockholm. Vi erbjuder flera olika rumstyper, enkel, dubbel till sviter. Frukost och gratis wifi ingår.

Kliv rakt in i det svenska sjöförsvarets 500-åriga historia. Upplev äkta föremål, berättelser och möten med människor från 1522 till våra dagar.

MARINMUSEUM
KARLSKRONA

Sjövärnsåkårens sommarskolor

Sjövärnsåkårens Sommarskolor är utbildningsprogram för ungdomar mellan 15 och 18 år, utförda på uppdrag av Försvarsmakten. De erbjuder träning i samarbets- och ledarskapsfärdigheter i militär miljö, och fokus ligger på sjömanskap, navigation, kamratskap, disciplin och ansvar. Kurserna ger en unik grund för det marina yrkesvalet.

Sjövärnsåkåren, SVK, är en frivillig försvarsorganisation som erbjuder verksamhet för både vuxna och ungdomar och verksamheten sträcker sig tillbaka ända till 1913 och då som frivilliga motorbåtsflottiljen. De frivilliga motobåtsflottiljerna omorganiserades 1940 till en militär sjövärnskår och 1941 bildades Sjövärnsåkåren, SVK. 1981 upphör militära sjövärnsåkåren och Sjövärnsåkårens Riksförbund bildas.

I dag består SVK av 17 lokala sjövärnsåkårer och har över 4 000 medlemmar och en omfattande verksamhet. Sjövärnsåkåren är idag också en viktig rekryteringskälla till officersutbildning i hela Försvarsmakten. SVK har en omfattande utbildningsverksamhet och deras kurskatalog på hela 58 sidor, vilken finns på SVK internet-sida.

Vi har följt sommarskolan i Karlskrona och Skönstavig som är en av de fem sommarskolor som genomförs under sommaren.

- Vi började med planeringen tidigt i våras och är nu inne i slutfasen av den berättar skolchefen kapten Johan Svensson och ställföreträdaren kapten Adam Brus då vi träffar dem under en planeringsdag någon vecka före

Sjövärnsåkårens ordförande Annicka Engblom träffar eleverna vid sommarskolan och framhåller att Sjövärnsåkåren och vårt arbete är mycket efterfrågad av hela samhället och att deltagarna utgör en viktig rekryteringsgrund för Försvarsmakten.

skolstarten. - Vi har drygt 60 elever varav ungefär hälften är första årskursen, grundkursen, och andra hälften påbyggnadskursen, fortsätter de berätta.

- Målet är att vi i framtiden ska kunna ta emot bortåt hundra elever då förläggningstrymmena byggs ut.

Inryckning och upprop till Sommarskolan vid Amiralitetskyrkan.

- Utbildningen börjar med en grundkurs i Sommarskolan för att under hösten och vintern fortsätta med hemortsutbildning och kan fortsätta kommande sommar med fortsättningskursen. Fem Sommarskolor genomförs varje år i Karlskrona, Göteborg, Stockholm vid två tillfällen och i Härnösand berättar kursledningen för oss.

- Under utbildningen i Sjövärns kåren lär sig eleverna att hantera olika situationer som deltagarna normalt aldrig annars tränar sig inför. - Att samarbeta i grupp och lära sig att leva med många människor på en liten yta är en av grundpelarna och deltagarna får nyttiga kunskaper och oftast vänner för hela livet, berättar de båda kurscheferna Karolina Risbridger och Rebecka Ramsten.

Besök vid Sommarskolan. Fr.v. Sommarskolans kurschef kaptan Johan Svensson, Annicka Engblom, chefen för tredje sjöstridsflottiljen kommendör Bernt Andersson och ställföreträdande kurschef kaptan Adam Brus.

Karolina Risbridger, kurschef för Grundkursen och Rebecka Ramsten, kurschef för Påbyggnadskursen.

- Tre olika kurser genomförs, Grundkursen som är förstaarseleverna och sedan Fortsättnings- och Påbyggnadskursen. - Dagarna är upplagda i stort sett i likhet med utbildning på militära skolor, stiga upp, bädda bingar, äta frukost och sedan morgonuppställning klockan åtta berättar Adam Brus.

- Sedan är det övningar och utbildning fram till lunch, därefter uppställning klockan tretton och sedan eftermiddagens övningar och utbildning. Kvällstjänst förekommer i stort sett varje kväll och där är det främst optisk signalering.

De första dagarna ägnas dock mest åt hämta ut materiel och åt inkvartering, hur att leva och bo i förläggningen och rutiner, ett upplägg som i stort sett följer en värnpliktsinryckning. Kommande utbildningsdagar ägnas åt sjösäkerhet, varmt väderutbildning vilket innebär att arbeta i höga utomhustemperaturer och sedan

Linnea Clementson, förstaårskursen och Otto Dackehag som går påbyggnadskursen är djupt koncentrerade under ett pass optisk signalering som är en viktig del i utbildningen och många timmar ägnas åt detta. Deras prov rättas av instruktörerna Malte Ericsson och Johannes Hassler.

Marinbaschefen kommendör Fredrik Edwardson i glatt samtal med de båda instruktörerna Jonathan Argarus och Jakob Thörngren.

Segling och att arbeta i båtar är en stor del av Sommarskolans utbildning. Säkerheten är hög och flera utbildningar och genomgångar innan det blir dags att segla på egen hand. Följebåtar finns alltid i närheten.

specifik militär utbildning för de olika kurserna där mycket är förlagt till Rosenholm. Elevernas säkerhet och uppträdande under Sommarskolans, inte bara på sjön utan under hela utbildningen genomsyrar verksamheten. Som besökare slås man direkt av det säkerhetstänk och de noggranna förberedelser som kursledning och instruktörerna lägger ned i det dagliga arbetet.

Frågan man ställer sig är varför ungdomar i 15-årsåldern söker sig till Sommarskolans grundkurs, förstaårskurs, vilket är allt annat än stillsam avkoppling i skärgårdsmiljö. Svaret vi får är oftast att de har intresse att vara på sjön och ett aktivt lägerliv. Påfallande många berättar att de har ingen som helst båtvana, men någon kompis eller annan närstående har berättat om Sommarskolans och fått dem intresserade och därefter har de sökt. Verksamheten i Sjövärnsskåren är också en viktig rekryteringskälla till värnplikten, Försvarsmakten i allmänhet och till marinen i synnerhet. Systemet haltar tydligt och intrycket vi får är att vid mönstringen har de som deltagit och genomgått utbildning under flera år i SVK inte tagits ut främst till marinen. Det kan tyckas vara ett märkligt förhållande som vi får återkomma till.

Vi träffar Annicka Engblom, förbundsordförande i Sjövärnsskåren sedan 2018:

- Vi har fyra ålagda uppgifter i Sjövärnsskåren, vilka är rekrytera befattningar till Hemvärnet, rekrytera frivilliginstruktörer, bedriva ungdomsverksamhet samt att bidra till den civila krisberedskapen berättar Annicka.

- Vi är en efterfrågad organisation av såväl Försvarsmakten som civila myndigheter och organisationer för att bistå med marint välutbildad personal samt med materiella resurser där ett behov och möjligheter finns, främst då inom den maritima sfären.

- Vår ungdomsutbildning är en del i utvecklingen till en anställning i FM.

- Vi bedriver sommarskolor förutom i Karlskrona, i Göteborg, Härnösand och i Stockholm och runt 500 ungdomar deltar i våra sommarskolor berättar Annicka.

Ovan t.v. Linnea Gratte är förstaårselev från Kalmar och lillebror Nils får förevisning i sjömaning under familjedagen. Linnea sökte till Sommarskolan då en kompis värvade henne. Lillebror Nils ville dock bli fallskärmsjägare. Ovan t.h. Lucas Sanmartin elev på förståårskursen sätter segel under ett utbildningspass i seglingstjänst. Längst bak i båten Lukas Bergqvist och på kajen instruktören Rasmus Hallgren från Öresunds Sjövärnsskår.

Nedan t.v. hela familjen Sanmartin Berglund hälsar på sonen Lucas vid familjedagen, för övrigt den enda dagen under tre veckor det regnade. Fr.v. Carmen Sanmartin, Johan Sanmartin Berglund, Lucas Sanmartin, Laura Sanmartin med Josef Qorban. Lucas är förstaårselev men har deltagit mycket i olika lägerverksamheter genom åren. Att pappa Johan även är reservofficer i flottan och för 45 år sedan åkte med på HMS Älvsnabbens sista långresa hade ingen betydelse enligt Lucas. Nedan t.h. hela familjen Dackehag hälsade på son/sonsonen Otto på familjedagen. Fr.v. Eva Dackehag, Margareta Dackehag, Otto Dackehag, Maths Dackehag, Fredrik Dackehag och Augusta Dackehag.

- I Stockholm har vi två sommarskolor och de är förlagda till Muskö. En av sommarskolorna i Muskö är en lite annorlunda sommarskola från våra övriga då den riktar sig till tjejer från Järva, Rinkeby och Tensta och det sker bland annat i samarbete med idrottsföreningar och på uppdrag Försvarsmakten.

Marinbasen ger stöd till Sjövärnsskårens Sommarskolan i olika former och marinbaschefen, kommandör Fredrik Edwardson, besökte Sommarskolan i Skönstavig där skolledningen fick redogöra för verksamheten. Marinbaschefen följde utbildningen under en dag och vid sitt möte med eleverna vid sommarskolan betonade han hur viktigt det entusiastiska och föredömliga arbetet är som instruktörerna genomför. - Jag gick själv en gång på Sjövärnsskårens sommarskola, på den tiden förlagd till Rollösö. - De lärdomar som jag fick har jag burit med mig och varit till stor nytta genom åren säger kommandör Edwardson.

Marinbaschefen bad grundkursen, förstaårseleverna, om tips varför till exempel hans egna barn en gång ska söka till Sjövärnsskåren. Svaren uteblev inte och några av dem var att ha roligt, gemenskapen, bra kamrater, lära sig bo tillsammans, god mat, vara mycket utomhus, hålla tider, lära sig mycket om sådant som hör till marinen och förstås mycket annat. Marinbaschefen bad även eleverna att fundera på vad var och en är bra på.

- Förstärk sedan det och bygg din kompetens kring detta. - Sedan är det också viktigt att ha roligt och göra det som är roligt för det gör man bra.

- Slutligen vill jag tacka er alla för den fina insats ni gjort, både elever och instruktörer, inte bara för er själva och varandra utan faktiskt för Sverige säger marinbaschefen kommandör Fredrik Edwardson.

Text och foto: Ingmar Elofsson

Nationaldagsfirande med Flottans Män

Traditionellt firades nationaldagen även i Karlskrona och Flottans Män medverkade tillsammans med flagg- och fanborg samt med andra organisationer. Den 6 juni 1893 arrangerade Nordiska museets grundare Artur Hazelius en vårfest på Skansen. Det var på Gustafs namnsdag den 6 juni och festen högtidlighöll både minnet av Gustav Vasas val till Sveriges kung 1523 och 1809 års grundlag som skrevs under den 6 juni. Efter det var den 6 juni inofficiellt Sveriges nationaldag. Flaggor var ett inslag i firandet, trots att flaggor var en ganska ovanlig syn på land vid denna tid.

Den 6 juni var inofficiell nationaldag från 1893 till 1916, då den fick namnet Svenska flaggens dag i almanackan. Sedan 1983 är den 6 juni officiellt Sveriges nationaldag i almanackan.

Flaggbruket på land är inte så gammalt i Sverige. Längre använde vi riksflaggan huvudsakligen till sjöss, och då vanligtvis en tretungad version av flaggan. Första gången en flagga hissades på det kungliga slottet var år 1873 och det möttes med skarp kritik. Många menade att en flagga inte alls hade på land att göra. Men vissa ståndspersoner följde det kungliga exemplet och därefter restes flaggstänger och hissades flaggor på prästgårdar, järnvägsstationer och skolgårdar. Och snart var flaggningen allmän.

Den svenska flaggan fick sitt nuvarande utseende 1906, i samband med unionsupplösningen då Sverige fick en ny flagglag. Nu togs unionsmärket som suttit i det övre vänstra fältet närmast stängen bort ("sillsallaten" som det kallades i folkmun). Fälten fick också bestämda proportioner och bestämd färgsättning. Tidigare hade gul och blå kunnat vara i vilka nyanser som helst.

Nu blev det också fastslaget att endast kungahuset och krigsmakten fick använda den tretungade versionen av svenska flaggan. År 1983 blev 6 juni vår officiella nationaldag och från 2005 även nationell helgdag.

Text och foto: Ingmar Elofsson

Källa: Nordiska Museet

Fotot: Nationaldagsfirande i Karlskrona på Stortorget. Flagg- och fanvakt fr: v Flottans Män Lennart Håkansson och Lars Sager; Lottakåren Karlskrona fr: v kårchefen Anna Larsson, Jenny Ferm och Kicki Lynchell. KA2 kamratförening fr: v. Björn Wallmert och Sune Carlsson

Kuriosa

Som framgår ovan benämndes den 6 juni "Svenska flaggens dag" åren 1916 - 1983 och först 1983 blev den 6 juni vår officiella nationaldag. Stiftelsen Sveriges Nationaldag (tidigare "Bestyrelsen för Svenska Flaggans Dag") delar i samband med högtidligheterna på Skansen den 6 juni varje år ut en svensk flagga till organisationer som anses vara värdiga att motta en sådan. Flottans Män är en värdig organisation och vi fick vår flagga den 6 juni 1937. Anmärkningsvärd är den ingraverade texten på den mässingsplåt som är fäst på flaggans stång. Där står nämligen: "Till föreningen Flottans Män från Bestyrelsen för Svenska Flaggans Dag. Nationaldagen den 6 juni 1937". Bestyrelsen ansåg uppenbarligen redan då att den 6 juni var vår nationaldag.

Krister Hansén

Resa till Antarktis med Härnösand och havet

Vid de sydliga latituderna 40 och 50 grader är det bara sydligaste delen på Sydamerika som bildar lä runt hela jordklotet. Vid 60 grader syd är det fritt vatten jorden runt och de har fått namnen Roaring 40:ies, Furious 50:ies och Screaming 60:ies. JOIDES Resolution i hårt väder i Sydatlanten utmed Furious 50:ies. Foto: Kjell Bäckvall.

Härnösandsbon och meteorologen Kjell Bäckvall tog vid årsmötet med föreningen Härnösand och havet deltagarna med på en fantastisk resa till bland annat Antarktis.

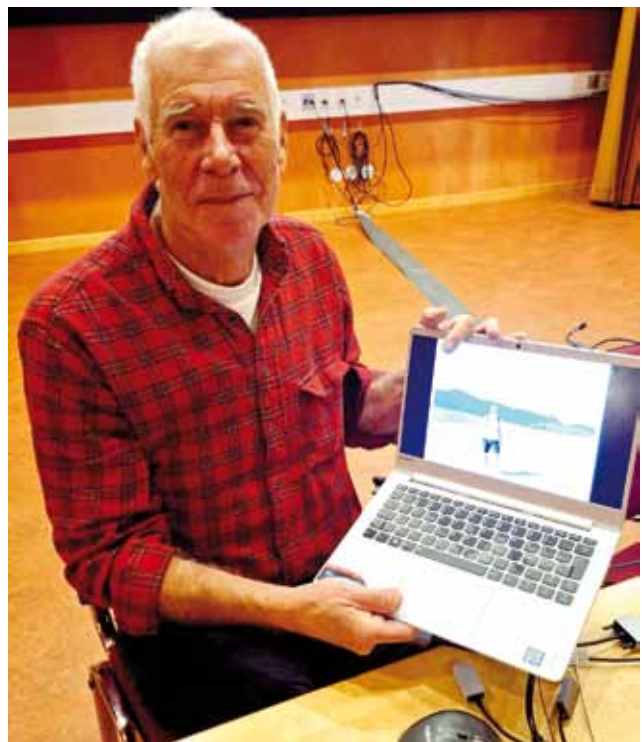
Bäckvall var med som meteorolog på forskningsfartyget *JOIDES Resolution*. Målet med expeditionen var att studera klimatförändringar från 40 miljoner år sedan och framåt i tiden till idag. Olika naturvetenskapliga forskare från ett flertal länder deltog i resan.

Med hjälp av utrustning på fartyget har forskarna kunnat ta upp borrhärdar med flera miljoner år gamla sediment. Fartyget kan borra på flera kilometer djupt vatten och ner i sedimenten.

JOIDES Resolution har en fast fartygsbesättning och borrhärdar som är ute två månader åt gången. Dessutom ett drygt dussintal forskare från olika länder som varierar beroende på forskningsändamålet, i detta fall klimatet tillbaka 40 miljoner år.

- För c:a 40 miljoner år sedan var Antarktis isfritt och delvis en arkipelag med frodig växtlighet där det till och med simmade omkring krokodiler, berättade Bäckvall. Under årsmiljonerna har klimatet blivit kallare och idag är Antarktis täckt av 3 till 4 kilometer tjock is.

- Runt Antarktis roterar hela tiden lågtryck runt från väster till öster och vårt första lågtryck var i vår väg

*Härnösandsbon och meteorologen Kjell Bäckvall som tjänstgjort ombord på *JOIDES Resolution*. Foto: Uno Gradin*

Fakta JOIDES Resolution

Namn:	JOIDES Resolution
Namnne:	HMS Resolution (1771)
Ägare:	Overseas Drilling Limited, a subsidiary of Siem Offshore AS
Operator:	Siem Offshore AS
Research oper.:	JOIDES Resolution Science Operator at Texas A&M University on behalf of the International Ocean Discovery Program
Sjösatt:	1978
Id IMO number:	7423081
Fartygsklass:	Special Service: Research Drilling Vessel
Typ :	Oceangående
Tonnage:	10,282 grosston
Deplacement:	18,636 ton
Längd:	143.4 m
Bredd:	21.3 m
Höjd:	62 m, tornet
Djupgående:	6.6 m
Maskinstyrka:	9 000 hkr
Fart:	Marschfart 11.7 knop Maxfart 15 knop
Operationstid:	75 dagar
Besättning:	65 + 60 Forskare/besättning

JOIDES Resolution förtöjd vid kaj. Foto Kjell Bäckvall

bara några dagar senare när vi kom in i ”the furious 50:ies”, alltså 50 grader syd, berättade Bäckvall. Vi var tvungna att vänta tills det passerat men även där vi låg blåste det norr om lågtryckscentret drygt 50 knop (25 m/s full storm) i byarna och vågor upp mot åtta meter. Sjösjukepillren kom ofta till användning.

Bäckvall har deltagit i flera andra resor med forskningsfartyget till bland annat Grönland och ett par områden i Nordatlanten. Årsmötesdeltagarna fick också del av en skrämmande framtidsvision.

- Tillsammans med Grönland är Antarktis planetens största sötvattensreservoar. Om all is smälter skulle havsnivån stiga omkring 60 meter, påpekade föredrags-hållaren.

Årsmötet inleddes med parentation efter framlidne vice ordföranden Magnus Holmqvist. I styrelsen invaldes Hans Modig och Lars Öhman. Förnyat förtroende fick även revisorerna Johan Steen och Bo Lundin. Ordförande Anders Nordin avtackade avslutningsvis hedersordförande Lennart von Post med blommor och varma applåder.

Text: Uno Gradin

Förvaltare i flottan

Flottiljförvaltare Elisabeth Bommeskär. Elisabeth började som ubåtsjaktmatros 1987 och tog examen vid OHS 1989. Elisabeth var den första kvinnliga fartygschefen i den moderna flottan och då på Hydrofonbojfyrtyg 1994-1995. Hon blev som kapten i december 2018 utnämnd till flottiljförvaltare och tjänstgör som förbandsförvaltare på Tredje sjöstridsflottiljen. Foto: Ingmar Elofsson.

Flottiljförvaltare är den högsta graden för en specialistofficer inom flottan, gradbeteckningen har fyra streck och yrkestecken. Förvaltare har tre streck och yrkestecken.

Den äldre läsekretsen kanske förknippar förvaltaren med det befälssystem där förvaltaren var den högsta underofficersgraden mellan åren 1936 och 1972. 1945 fick en förvaltare tjänstställning mellan löjtnant och kapten.

I januari 2009 fick Sverige ett tvåbefälssystem bestående av officerare och specialistofficerare, idag har det utvecklats med ytterligare en befälskategori, gruppbefäl och benämns nu FM Befälssystem. Utöver officerare, specialistofficerare och gruppbefäl finns soldater och sjömän. Vid denna tidpunkt återinfördes också graden förvaltare. Den 1 oktober 2019 infördes ett nytt tjänstegradssystem i Försvarsmakten, vilket innebar en utveckling av tjänstegrader. Dagens förvaltare har helt annan utbildning och helt andra arbetsuppgifter än förvaltarna i det äldre befälssystemet. Förvaltare översätts (i armén) till Sergeant Major på engelska och motsvarar Senior Chief Petty Officer i amerikanska flottan.

Vi träffar förbandsförvaltare Elisabeth Bommeskär på Tredje sjöstridsflottiljen.

- Officeren har i Försvarsmaktens befälssystem fokus på ledning av förband och militära operationer.

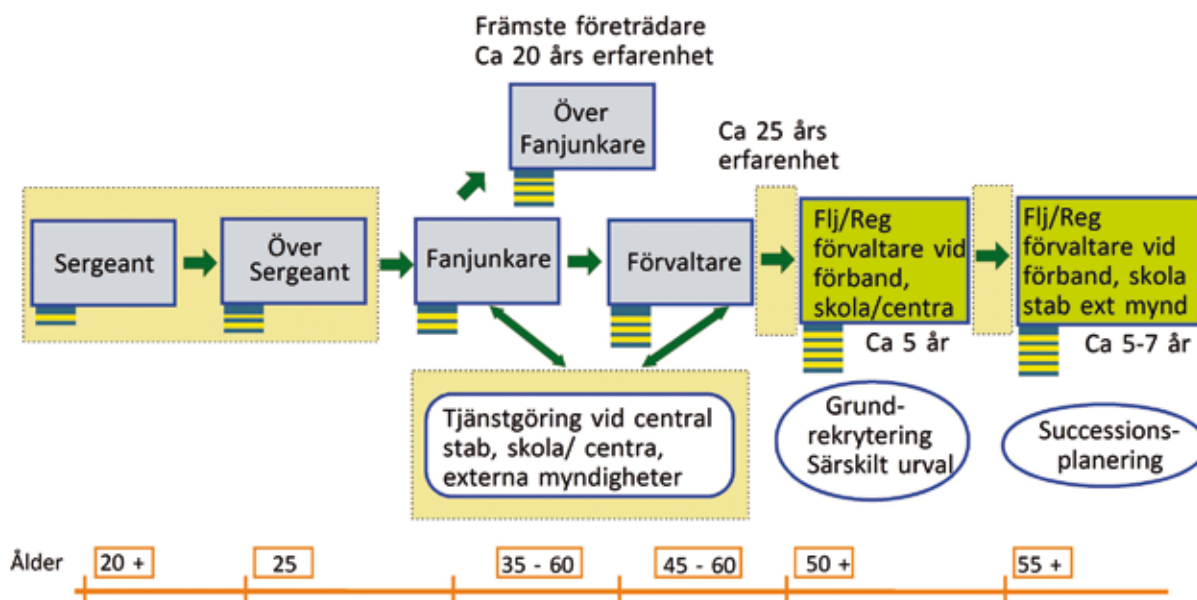
De beslutar om, när och i vilken grad militärt våldsanvändande ska användas för att lösa uppgiften. Specialistofficerare ansvarar för de militära kärnkompetenserna, har djup yrkeserfarenhet och deltar i stridsituationer och ser till att chefers beslut följs och tillämpas.

- Det är också specialistofficerarens ansvar att gruppbefäl, soldater och sjömän utbildas och övas för att kunna prestera i stridssituationer och andra typer av uppdrag berättar Elisabeth.

- Specialistofficersutbildningen (SOU) genomförs under tre terminer (1,5 år), för vissa yrkesinriktningar tillkommer drygt ett års studier. Under utbildningen varvas teori med praktik och den fokuserar på ledarskap och specialkunskaper inom aktuell yrkesinriktning säger Elisabeth.

Idag finns det sex tjänstegrader för specialistofficerare och utbildning och befordran följer en bestämd ordning:

- Sergeant, examen som specialistofficer.
- Översergeant, som tidigast fyra år efter examen.
- Fanjunkare, som tidigast åtta år efter examen.
- Överfanjunkare, urvalsbefordran med minst tolv års erfarenhet som fanjunkare och minst 20 år yrkeserfarenhet efter examen, marinchefen beslutar och utnämner.

Utbildnings- och befordringsgång för specialistofficer och graden förvaltare. Skiss: Ingmar Elofsson efter Försvaretsmaktens underlag

- Förvaltare, minst sju år som fanjunkare och minst 15 års erfarenhet innan ansökan till HSOU (Högre specialistofficersutbildning).
- Flottilj/regementsförvaltare, sökförfarande och särskild urvalsprocess. Bör ha 25 års erfarenhet. Försvaretsmaktens personaldirektör utser.

Gradbeteckningar för specialistofficerare. Graden överfanjunkare saknas. Bild: Försvaretsmakten

För att nå graden förvaltare måste en högre specialistofficersutbildning, HSOU, genomföras under ledning av Militärhögskolan i Halmstad. Utbildningen är drygt nio månader lång. En annan parameter är att ha organisationens förtroende samt att vara känd och respekterad inom egen tjänstegren och vid förbandet. Det övergripande målet för utbildningen är att den nyblivna förvaltaren ska kunna delta i stabsarbete på taktisk nivå (division/bataljon/flottilj/brigad) som tjänstegrensreträdare eller allmän stabsmedlem inom en nationell ram. Förutom utbildning inom egen försvarsgren under försvarsgrensskedet vid Sjöstridsskolan för marinens elever, läses i det gemensamma skedet vid HSOU ledarskap, krigsvetenskap, totalförsvaret och folkrätt, förvaltning och förbandsproduktion i FM samt gemensamma operationer. - Förbandsförvaltaren som har graden Flottiljförvaltare, arbetar i det som kallas ledningstriaden i flottiljen tillsammans med flottiljchefen och stabschefen/stf flottiljchefen berättar Elisabeth.

- Förbandsförvaltaren ska med sin långa och djupa erfarenhet, goda personkännedom och en nära kommunikation med den underställda personalen vara ett stöd för både chefen och ställföreträdaren. Förbandsförvaltaren står också för kontinuiteten i förbandsledningen, då tiden i befattningen bör ligga mellan fem till sju år.

Sammanfattningsvis är skillnaden mellan officerare och specialistofficerare att officerare generellt är chef med ansvar för att leda enheten mot förbandets målsättningar medan specialistofficeraren har ansvar att se på de individuella färdigheterna utifrån dessa målsättningar och chefens riktlinjer. Därutöver har specialistofficeraren i ledningstriaden en "rådgivande" roll utifrån sin specialisering. I och med detta har förvaltaren en särställning inom försvarsmakten.

Text: Ingmar Elofsson.

Befordran av överfanjunkarna Per Smith och Tommy Blad, flottan, maj 2024. De flankeras av chefen för Tredje sjöstridsflottiljen kommendör Bernt Andersson och flottiljförvaltare Elisabeth Bommeskär. Foto: Försvaretsmakten

Veterandagen 2024

Den 29 maj varje år firas Veterandagen i Sverige och dagen är en allmän flaggdag.* Sverige hyllar årligen sina veteraner och hedrar minnet av de som betalat det högsta priset i arbetet för fred i olika krishärdar runt om i världen. Utlandsveteran är den som deltagit i internationella militära insatser. Veteran är den som har varit anställd i Försvarsmakten och gjort insatser internationellt eller nationellt, med eller utan vapen.

Försvarsmaktens Veterancentrum är myndighetens kompetenscentrum för frågor som berör utlandsveteraner och deras anhöriga. Centrumet utarbetar styrdokument, metoder och rutiner för hur myndigheten ska arbeta med dessa frågor och är även ansvarigt för planering och genomförande av veterandagen samt initierar forskning runt utlandsveteraner. Vid varje förband, skola och centrum finns idag en veteran- och anhörigsamordnare och kontaktuppgifter finns på Försvarsmaktens internetsida.

Vid ceremonin fanns representanter från Flottans Män, bl.a. Lennart Håkansson, och KA 2 traditionsbärare.

Under högtidshållandet i år uppmärksammande Försvarsmakten särskilt de veteraner som tjänstgjorde på Balkan under åren 1991-2000 och en jubileumsjetong att delades ut (de veteraner som tilldelades jetong syns på bilden högst upp på denna sida). Runt om i Sverige högtidlighölls dagen och en statsceremoni genomfördes i Stockholm med närvaro av H.M. Konungen, H.K.H. Prins Carl Philip och stats- och försvarsledningen.

I Karlskrona genomfördes Veterandagen av Marinbasen för de veteraner som tjänstgjorde på Balkan under åren 1991-2000. Före ceremonin och utdelning av jetong höll marinbasförvaltaren Håkan Lindberg en genomgång om dagens marina verksamhet. Vid ceremonin vid Veteranmonumentet utanför Amiralitetskyrkan medverkade Flaggvakt och Marinens musikkår vilka rymade in ceremonin. Marinbaschefen kommandör Fredrik Edwardson delade ut jetongerna tillsammans med Anhörig- och veteransamordnaren Carolina Holmberg.

Marinbasförvaltaren Håkan Lindberg orienterar om dagens marin inför de församlade veteranerna.

Veterandagsceremoni vid Sinnesro och Minnesplatsen vilket även är Veteranmonumentet i Karlskrona. Veteranmonumentet står väster om Amiralitetskyrkan Ulrica Pia och söder om vaken in till Bataljon af Trolle. Det ligger "utanför stängslet" så det är fritt för den som så önskar att besöka det.

Till vänster lägger Marinbaschefen kommendör Fredrik Edwardson och förvaltare Bo Stensson, marinbasen, ned en krans vid Veteranmonumentet. Till höger Marinbaschefen kommendör Fredrik Edwardson som delar ut jetongerna tillsammans med Anhörig- och veteransamordnaren Carolina Holmberg till utlandsveteranen Erik Ullnér. Erik deltog i MA02, Makedonien, som kock i ett skyttekompani under sex månader år 1992-93. Erik gjorde sin värnplikt i flottan som kock och har även varit aktiv i Hemvärnet samt genomfört Nijmegenmarschen.

Text och foto: Ingmar Elofsson

Anm: Att Veterandagen blivit en allmän flaggdag i Sverige är mycket den förutvarande riksdagsledamoten Annicka Engbloms förtjänst. Hon drev i Riksdagen enträget frågan om att göra Veterandagen till allmän flaggdag. 2018 blev det verklighet och hon erhöll det året

fullt naturligt Svenska Veteranförbundets guldmedalj samt utmärkelsen som "Årets Veteran". Annicka är som framgår på sid 19 numer ordförande i Sjövärnsskåren. Hon representerade moderaterna på "Blekingebänken" i Riksdagen mellan åren 2006-2022.

Stödmöjlighet till Ukraina

Under det senaste året har ett antal medlemmar i Flottans Män på olika sätt kontaktat Riksförbundet och frågat om vi inte skulle göra "någon form av insats" till stödet för Ukraina i deras frihetskamp mot Ryssland. Grundinställningen är självfallet positiv men det gäller bara att hitta något som är tillräckligt bra och organiserat som passar. I början av sommaren fick Förbundsordföranden ett sådant förslag med nedanstående text (lätt redigerad).

Hej Thomas,

Hoppas du har det bra och kan njuta av vackra sommark dagar. Som du vet är det fasansfulla kriget i Ukraina inne i ett kritiskt läge. Man kan känna förtvivlan och maktlöshet. Men det finns ändå bra sätt att som enskild kunna bidra till att stödja den ukrainska krigsmakten och här är en sådan möjlighet. Jag tycker att bifogad fil borde skickas ut till alla i Flottans Män. De borde alla läsa, begrunda, agera och dela till sina olika nätverk. Det sistnämnda är inte minst viktigt! Ringarna på vattnet.....

Önskar dig en fortsatt skön sommar//x.x.

PS. Enl uppgift har utskicken till mina nätverk redan resulterat i att över 100 000 SEK inflyttit. DS

Drömarinsamlingen till förmån för Ukrainas 21.Mekaniserade Brigad - "Svenskbrigaden"

Aleks talar med ÖB vid invigningen av utställningen Crossroads på Armémuseum.

Drömarinsamlingen – 1 miljon kr i insamlade medel - Stor generositet och en enorm framgång

Tillsammans med Aleks Jatsoun, som representerar de "Blå-Gula Styrkorna", är vi några numera pensionerade vänner med militär bakgrund, som startat en insamling vars behållning i sin helhet går direkt till inköp av minidronare till den ukrainska 21.Mekaniserade Brigaden. Hittills har resultatet varit långt över förväntan. Under insamlingen, som startade i mars har vi samlat in 1 miljon kr. Dessa pengar har räckt till 200 minidronare, där huvuddelen har levererats till brigaden. De vi mött har visat stor generositet och ett stort intresse till stöd för Svenskbrigaden. Nu fokuserar vi på att vidga vår insamling och nå nya grupper.

Besök facebook "Drömarinsamlingen"

"Vår" Race Drone FPV är konstruerad för hastighetstävlingar. I taktiska sammanhang flyger de snabbt över trädtopparna och är mycket svåra att skjuta ner.

Vilken typ av drönare?

Drönare finns av olika storlek och komplexitet. Allt från stora flygplansliknande och mycket avancerade drönare med ett vingspann på upp till 15 meter, som kostar tiotals miljoner kronor, ner till rena leksaker för några hundra kronor. Det vi pratar om här är en Race Drone FPV, som kostar cirka 5 000 kronor. Drönaren är mycket snabb och är svår att skjuta ner. Den kan bära en sprängladdning på 0,5–1 kg, tillräckligt för att sätta ett pansarfordon ur stridbart skick. Dessa drönare kan verka på ett avstånd upp till 5–10 km.

Drönarna levereras nära stridsfältet och överlämnas här till 21.mekaniserade brigaden.

Vem är mottagare av drönarna?

Drönarna går uteslutande och direkt till Ukrainas 21.Mekaniserade Brigad, den så kallade "Svenskbrigaden". Brigaden är utrustad med bland annat svenska CV90 (Stridsfordon 90) och Stridsvagn 122 (Leopard 2). Två kompanier ur brigadens första bataljon har under 2023 utbildats på hemlig ort i Sverige. För närvarande är förbandet insatt i ett område sydost om Charkiv och genomför hårda strider. I brist på artillerigranater är drönarna ett effektivt vapen. Vår förbindelseofficer kapten Dibrov samordnar leveranserna av drönare ut till frontförbanden, där de gör stor nytta. Det kommer att ta tid innan den amerikanska hjälpen når fullt ut till Brigaden. Drönare gör mycket stor nytta nu.

Efter dialog mellan förbundsordförande och redaktör enades vi om att det bästa vore att publicera "hela uppropet" i oförändrad form i tidningen (anm. LoF Värmland har på sin hemsida redan tagit detta initiativ! BZ!). Nedanstående bilder är daterade "augusti 2024" och tagna från "Drönarinsamlingen" Facebooksida. Det går för närvarande inte att se något slut på kriget och det är som ofta svårt att från utsidan få en korrekt bild av hur det egentligen går. Att den ukrainska offensiven in på ryskt territorium skakat om den ryska självbilden är dock helt klart och likaledes är det helt säkert att det är en morallhöjare för de ukrainska förbanden och befolkningen. Vart det tar vägen återstår dock att se. Hursomhelst, det finns ett stort behov av drönare så all hjälp Ukraina kan få kommer att uppskattas mycket och göra skillnad.

För den som vill läsa mer om drönarkriget i Ukraina rekommenderas att gå in på Kungl. Örlogsmannasällskapets hemsida och läsa ett antal artiklar som är skrivna av förvaltaren Magnys Thylin vid Sjöstridsskolan.

- <https://www.koms.se/tidskrift/arkiv/nr-1-2023/> (Telekrig mot små UAS – utvecklingen i Ukraina och lärdomar för svenska marinen) respektive <https://www.koms.se/tidskrift/arkiv/nr-1-2024/> (Obemannade flygfarkoster - erfarenheter från Ukraina och dess betydelse för marinen)

Thomas Engevall

Förbundsordförade

Så här ser leveranskedjan ut

Med insamlade medel upphandlas Drönarna av lokala ukrainska företag. Moduler och komponenter inhandlas, huvudsakligen från Kina och sätts samman till fungerande drönare. Det finns ett stort antal företag, som bygger drönare, i Ukraina. Sedan levereras drönarna direkt till den 21. Mekaniserade Brigaden på överlämningsplatser, några mil från fronten. Drönarna distribueras därefter direkt till de stridande förbanden.

Drönarna distribueras till de stridande förbanden

Hur får jag ytterligare information och återkoppling?

Besök facebook "Drönarinsamlingen"

Vi kommunicerar främst genom Facebook. Vi beskriver fortlöpande resultatet för Drönarinsamlingen: Hur är läget för den 21. Mekaniserade Brigaden? Hur mycket pengar har donerats? Hur många drönare har nått brigaden? Vi deltar, som del av de Blå-Gula Styrkorna, i Måndagsrörelsens måndagsmöte kl 1200 på Norrmalmstorg i Stockholm. På vårt första möte var deltagarna enormt generösa. På två timmar samlade vi in 120.000 kronor.

Hur kan jag bidra och sprida ringar på vattnet

Du kan bidra på två sätt, båda är lika värdefulla. För det första så kan du swisha ditt bidrag, större eller mindre, till Swish-numret nedan eller scanna QR-koden. Dessutom kan du sprida detta budskap vidare till vänner, kamrater och sammanslutningar genom att skicka denna fil. Behovet av stöd till Ukraina är enormt.

Initiativtagarna:

Lars Sefastsson, lars.sefastsson@gmail.com
Aleks Jatsoun, jatsoun@gmail.com
Lars-Göran Hansson, hansson.larsgoran@gmail.com

072-929 44 91

Drönare till Ukraina

Andra marina basbataljonen växer

Överstelöjtnant Thomas Fors är chef för Andra marina basbataljonen. Foto: Ola Jacobsen/Försvarsmakten.

Krigsförbandet, Andra marina basbataljonen, har sedan etableringen under hösten förra året kontinuerligt växt och övats. I föregående nummer av tidskriften har vi presenterat Första marina basbataljonen vilken underställts Marinbasen och nu vänder vi oss till Andra marina basbataljonen som är underställt Stockholms Amfibieregemente, Amf 1. Chef för Andra

marina basbataljonen är överstelöjtnant Thomas Fors som har flera decenniers erfarenhet av teknisk tjänst och logistik i marinen och försvaret.

- Jag började min karriär som värnpliktig och officer inom teknisk tjänst. Några av befattningarna var maskinist på bevakningsbåt och minutläggare, repplutonchef och teknisk chef. Med åren blev jag mer av en chef och allmänlogistiker och passerade befattningar som chef S4 (logistikchef), stabschef bataljon, logistikchef ME04 i Adenviken och logistikchef på Stockholms Amfibieregemente.

- Efter att ha genomfört det högre officersprogrammet blev jag chef för 43.underhållsdivisionen vid 4.sjöstridsflotilljen. 43:e tillsammans med andra enheter skulle utgöra en del i den större omorganisationen vid etableringen av de två marina basbataljonerna, där befintlig personal och materiel skulle utgöra grunden för den fortsatta utvecklingen. Sammanfattningsvis kan sägas att Thomas haft befattningar som tekniker, logistiker och chef i olika förband.

- Syftet med de båda nya krigsförbanden är att skapa mer logistik till fler och genom att skapa de nya bataljonerna kan vi understödja de marina verkansförbanden på ett mer trovärdigt sätt säger bataljonschefen Thomas Fors.

- Bataljonen kommer bestå av fem kompanier som skapar en robust struktur för att genomföra skyddad logistik både från land och till sjöss. Bataljonen kommer att besitta förmågan till spaning, inhämtning och skydd med stöd av bataljonens bassäkerhetskompani och flertalet baskyddplutoner. Förbandet kommer att förfoga över cirka 200 fordon och 20-talet båtar och fartyg vilket ger bataljonen en hög lastkapacitet.

- De båda bataljonerna ska bli generiskt lika, men i utgångsläget är den i syd större och har en större förmågebredd då de utgår från en större förbandsmassa med arvet från marinbasens tidigare krigsförband.

HMS Loke kan göra sitt eget dricksvatten och har en lastkapacitet för drivmedel på cirka 90 kubikmeter diesel. Fartyget kan främst genomföra transporter och försörja förbandsenheter med drivmedel. Dessutom kan fartyget bära funktioner för exempelvis teknisk tjänst, förplägnadstjänst och sjukvård. Foto: Försvarsmakten. Till höger: Personal ur Bastransportplutonen lastar ombord förnödenheter på HMS Loke. Foto: Maja Hansson/Försvarsmakten.

Andra marina basbataljonen gör förflyttning med fartyg och fordon under och på Högakustenbron. På Ångermanälven syns HMS Trossö omgiven av tross- och stridsbåtar. På bron syns en del av förbandets fordonspark. Foto: Maja Hansson/Försvarsmakten.

- Vi tänder upp olika förmågor efter hand vi tillförs ny materiel och mer personal säger Thomas. - Ett exempel på nu rådande olikheter är den sjörörliga logistiken där HMS *Carlskrona* ingår som underhållsfartyg i syd och hos Andra marina basbataljonen är det HMS *Trossö* och HMS *Loke*, sedan har vi givetvis ett antal stridsbåtar som inte bara kan lösa beskyddsuppgifter utan även används för transporter av förnödenheter.

Utöver detta finns tre svävare för transportuppgifter, och de kan transportera 50 fullt utrustade soldater eller en 20 fots container. En av fördelarna med svävarna är att de kan lossa materiel direkt på fast mark. Sista veckan i april genomfördes en bataljonsvecka i Härnösand som är gammal KA 5 mark där

Förberedelser inför underhållsinsats. Foto: Maja Hansson/Försvarsmakten.

regementet fanns mellan 1943-1998. Ansvaret för den marina infrastrukturen regionaliserades från den 1 oktober 2023 vilket innebär att Stockholms Amfibieregemente tog över ansvaret från finska gränsen i norr ner till Bråviken i söder. Totalt 200 personer från Andra marinbasbataljonen deltog under övningen och 100 värnpliktiga som blev klara med sin grundutbildning i slutet av mars är nu inne i förbandsutbildningsskedet. - Under denna övning fokuserade vi på samtliga funktioner inom marin logistik och tillsammans arbetade vi för att säkerställa att de värnpliktiga blir krigs-

placeringsbara som ett stort lag berättar Thomas Fors.

- Sedan vill vi givetvis att alla skall läsa till yrkesofficer eller ta anställning som kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater eller sjömän (GSS K). För att lyckas tillväxa till förväntade nivåer behöver vi mer personal och för den processen är värnplikten den enskilt viktigaste motorn för ett lyckat resultat.

Överstelöjtnant Thomas Fors sammanfattar: - Planen är att förbandet initialt ska bygga sin förmåga ur den arvmateriel vi redan har och successivt omsätta den med ny materiel fram till år 2030. Den läsare som är väl

Svävare 2000 har en besättning på tre man och kan lasta 10 ton, vilket motsvarar 50 fullt utrustade soldater alternativt en bandvagn eller en 20-fots container. Tack vare sin förmåga att ta sig långt upp på stränder kan den lasta ur trupp i skydd av trädklinjen och lossa förnödenheter direkt på fast mark. Svävaren är på väg upp på isen utanför Härnösand. Svävaren deltog inte i övningen utan bilden är en arkivbild. Foto: Försvarmakten.

Nedan till vänster: Tillfällig stödjepunkt i form av en kajanläggning säkras innan fartyg och båtar anländer. Till höger: HMS Trossö, en av basbataljonens resurser, på väg in till kaj. Foto: Maja Hansson/Försvarmakten.

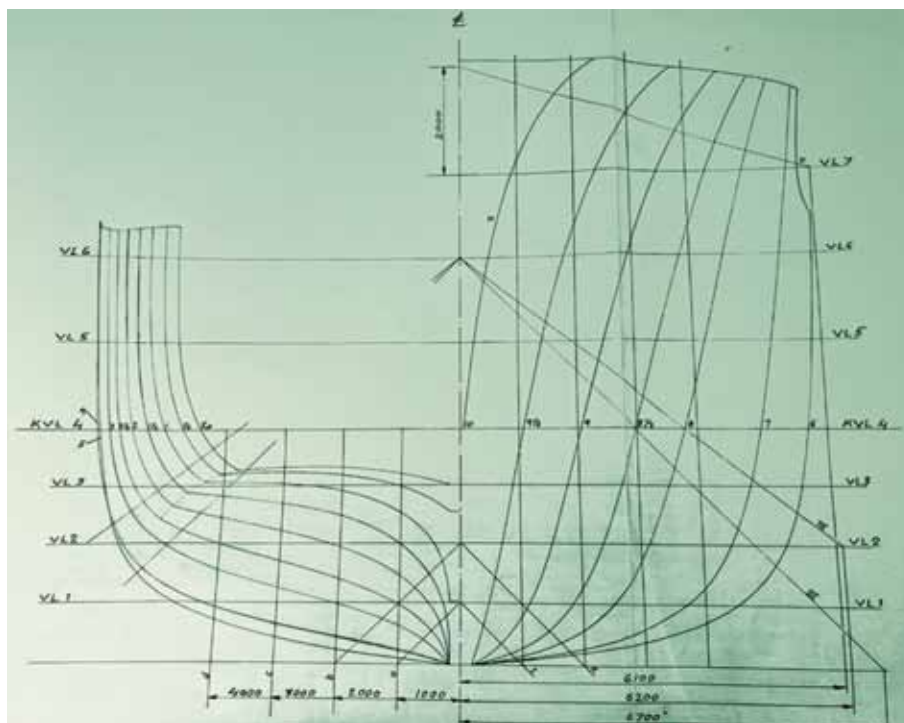

insatt i Försvarmaktens materielprocess vet att sådant kan ta tid. Men faktum är att vi redan i slutet av 2023 stärkte vår förmåga till rörlighet genom att vi exempelvis mottog nya last- och kranbilar samt att vi är i slutfasen med målsättningsarbetet av de nya trängfartygen.

- Naturligtvis står vi inte helt utan utmaningar, tvärt om! I vissa fall saknar vi adekvat stöd i förbandsutvecklingsprocessen. Men för varje dag som jag kommer till min arbetsplats, möter min personal, ser min materiel och får övriga förutsättningar presenterade för mig, så är det alltid något som har blivit lite bättre! Det är en

fantastisk känsla som inspirerar både mig och mina kollegor till att tillsammans och outtröttligt arbeta mot våra gemensamma målsättningar – en fullt operativ bataljon med ny materiel 2030.

Text: Ingmar Elofsson.

NEONAVAL AB

Skydda tanken och toalettssystemet

Använd Transclean 65 för rengöring. Transclean 65 är en specialvätska som löser urinsten och andra hårda avlagringar i septiktank och rördningar samt förhindrar stopp i toalettssystemet.

Använd Tank Safe för frostskydd så kan du starta nästa säsong utan problem. Tank Safe skyddar ditt toalettssystem mot fryshet, skyddar ner till minus 30 grader.

Använd Toilet Clean, en specialprodukt för rengöring av toalettutrymmen samt toalettskål, enkel att använda, bara spraya på, låt verka och torka av, skinande rent.

De tre produkterna är miljövänliga och biologiskt nedbrytbara. Är inte skadliga för metaller, plast eller gummi. Har med framgång använts av yrkes och kryssningsfartyg under många år.

Kemiprodukter International AB www.kemiprodukter.se

Vad ett gammalt (retuscherat) foto inte berättar!

När jag läste Stefan Nilssons mycket intressanta artikel om Örlogsbäckerna var det något som "skavde" när jag tittade på omslagsbilden av versionen från 2003. Efter några minuter kom jag på det – så där har HMS *Visby* aldrig sett ut! Det som uppenbarligen var bortretuscherat är den bom där det under ett antal år satt lanternor och annan utrustning.

Grundidén var att ha två navigationsradarantennor som skulle sitta på var sin utskjutbar bom, en som täckte in förliga bäringar på förkant av bryggan och en som täckte in aktra bäringar på bryggas aktra del. I "smygläge" skulle bägge antennerna kunna dras in och helt döljas bakom luckor för att ge *Visby* minsta möjliga radarsignatur. De bägge antennernas respektive bild skulle synkas ihop till en på elektronisk väg så att navigeringspersonalen ombord inte skulle märka att det var två antenner igång.

Det var lättare sagt än gjort och inte heller Marinens Fartygsinspektion (MFI) var speciellt imponerade av lösningen. Idén fick skrotas och i stället sattes en navigeringsradar på brygghestaket. Den förliga bommen monterades "fast" och fick bära lanternor, tyfon och annan materiel (se bild t.h.). Akter om bryggan monterades en demonterbar "civilmast" i väntan på den slutliga mastlösningen med spaningsradar, signalspaningssystem och annat som inte kom förrän ett antal år senare. Frågan kvarstod dock hur navradarproblematiken skulle lösas för att ha kontinuerlig täckning "horisonten runt". Till slut var det en i projektets ledning som kläckte idén att se om den inte gick att sätta allra högst upp i masten. Efter noggranna hållfasthetsberäkningar framkom att det var fullt möjligt så där sitter navigationsradarantennen än idag som en "vingmutter". Det halvmeterhøga utrymme som skulle härbärgera de utskjutbara bommarna döptes av besättningen på *Visby* till "kadettmässen". Som väl är tror jag aldrig det varit några kadetter som mässat där även om det nog skulle gå att ha en kadettmässig mässfest i utrymmet. Det faller dock nog till 100 % utanför såväl gårdagens som dagens värdegrund.

En detalj på kortet som också är värd en kommentar är de bägge "vågbrytarna" som sitter på fördäck inringade med en röd oval på bilden ovan. De har haft en förkärlek att dyka upp på många teckningar och illustrationer genom åren, jag är dock tveksam till om de som ritat in dem vet vad det har varit för något.

Skälet att de fanns var att lösningen för att kunna ha livflottorna integrerade i skrovstrukturen var komplicerad att få till. Kravet på livflottorna är att de ska vara "friflytande", vilket innebär att i det fall fartyget skulle sjunka, så ska livflottorna oavsett placering, flyta upp till ytan i alla fall. Att hitta en lösning på det när de sitter helt inneslutna i fartyget och som inte heller förstör fartygets signaturgenskaper tog några extra år att konstruera.

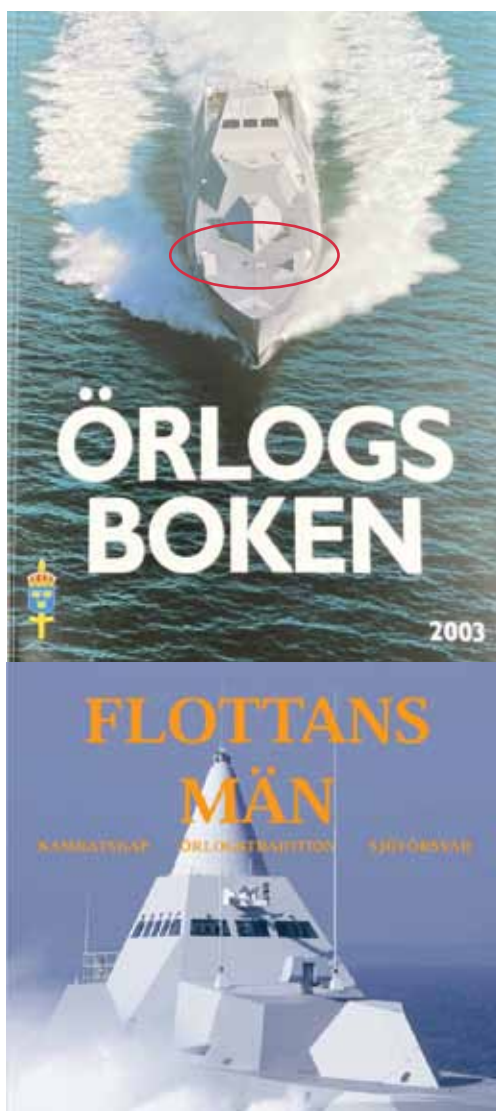
Nå, "vågbrytarna" monterades i vart fall ombord i avvaktan på den permanenta lösningen och fungerade väl även om vi hade våra aningar om att de kanske var lite "klen" om den överbrytande sjön skulle bli alltför grov. En dag satt jag i bilen på väg hem från FMV (jag var vid tillfället projektledare för *Visby* korvetterna) och bestämde mig för att ringa ut till fartyget för att efterhöra om dagens provverksamhet hade gått enligt plan och om det var något speciellt som hade hänt.

-Jodå, sa FC, men tillade att en av vågbrytarna hade slitit sig loss och dragit med sig livflotten som då, precis som de ska göra, blåsts upp. Han kompletterade med att -Vi har försök bärga den, men det går inte i den grova sjön!

-Aj då, vad gör ni åt det? svarade jag och tänkte att det nog inte var så lämpligt att ha en uppblåst livflotte från en svensk korvett drivande i södra Östersjön.

- VTO (vapentekniska officeren) löser det precis nu, sa FC, varpå en ihållande ksp-salva ekade i telefonen. Efter ett par minuter tillade han -Nu har den sjunkit!

Om någon i ett senare läge hittar en sänkt livflotte från en svensk korvett genomborrad av 12,7 mm ksp-hål kan det ju ge upphov till allehanda spekulationer. Men då vet man inte hur det gick till – lösningsorienterad personal är alltid nödvändigt inom materielutvecklingens spår och det fanns det då, och finns säkert än, på *Visby*!

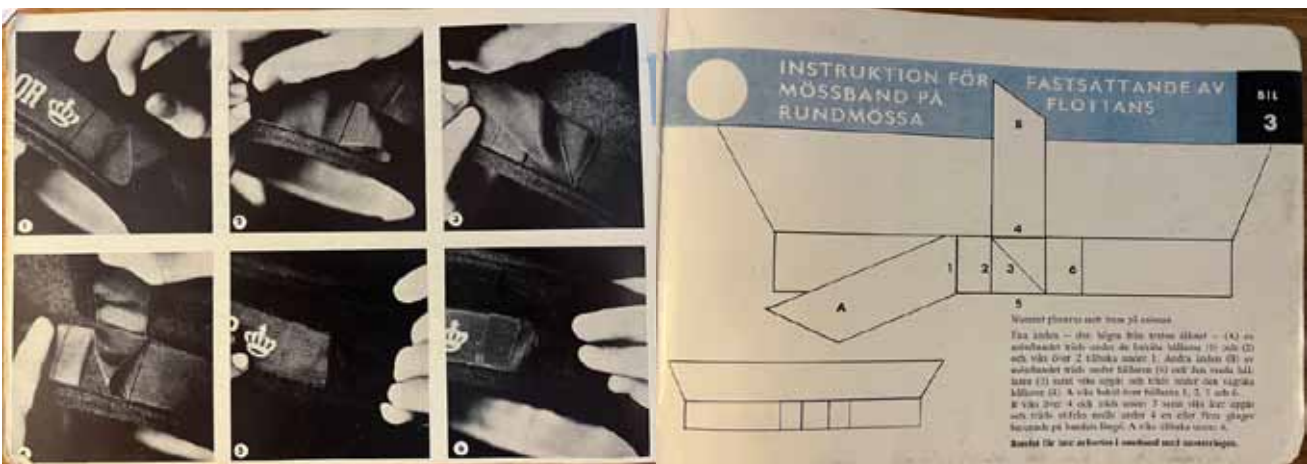

Stefan Nilsson anger också i sin artikel att Örlogsboken från 1971 var "djärv och avvikande på många sätt". Jag växte upp med den utgåvan som fanns i min morfars ägo i stugan längs Gullmarsfjorden. Spännande läsning för en ung tonåring fast jag tyckte att det var lite fattigt att marinen bara hade en viceamiral, kunde man inte kosta på sig en ordinarie? Ett "djävrt och avvikande uppslag" var sidorna 168-169 som handlade om skottstängning och förskärkning. Pedagogiskt briljant då, omöjligt att glömma, men omöjligt att trycka idag. Jag kan inte låta bli att undra om CM (Bengt Lundvall) var medveten om att dåtidens redaktör lade in bilderna och vad CM sa när han såg dem. Möjligen:

- A; - Vad i helvete!
- B; - Jaja, det här kommer sjömännen i alla fall att komma ihåg...
- C; Först A, sedan B.

Ytterligare en reflektion när man ser uppslaget är texten i rött på sidan 168 "God dörrdisciplin har räddat många skepp". Som mariningenjör och skeppsbyggare har jag oerhört svårt att förstå hur yachten *Bayesian* som låg på svaj utanför Sicilien kunde sjunka på så väldigt kort tid häromveckan, om inte bristande "dörrdisciplin" var en del av orsakskedjan. Avslutningsvis lite höstpysel för den som vill ha ordning på mössbandet, även det från 1971.

Text och foto (sid 37): Thomas Engevall

Helikopterförbandet under BALTOPS 24

En svensk helikopter 15 hissas ned till vad som kan kallas hangaren. Till vänster spanska Harrier. Foto: Mattias Wärdig/Försvarsmakten

Från den 5 till 20 juni genomfördes den årligen återkommande marinövningen *Baltic Operations* (BALTOPS). Årets upplaga av övningen ägde rum i Östersjön, Gotska sjön och Rigabukten samt på markområden i Sverige, Polen, Tyskland och Lettland. BALTOPS 24 var den första med Sverige som Natoallierad.

I årets BALTOPS deltog 19 nationer och Nato. Övningen leddes av den amerikanska flottan. BALTOPS 24 hade fokus på marina verksamheter så som minröjning, sjöstrid och amfibieoperationer. Ett 50-tal fartyg, cirka 25 stridsflygplan, 60 helikoptrar och totalt omkring 12 000 personer deltog i övningen.

Från svensk sida understödde flygvapnet marinen med både stridsflyg och helikoptrar. Helikopterflottiljens 3:e Helikopterskvadron, normalt baserad i Ronneby, deltog med både HKP14 och HKP15. HKP14 arbetade från land och HKP15 baserade på två fartyg.

En HKP15 baserade ombord HMS *Carlskrona* under hela övningen för att öka marinens förmåga med bland annat spaning och transporter. Helikoptern landade bland annat på franska amfibiefartyget FS *Mistral*.

Nytt för BALTOPS 24 var att en HKP15 genomförde en längre basering ombord det spanska flaggskeppet *Juan Carlos I*. Fartyget är ett amfibiefartyg vilket även har hangar för både flygplan och helikoptrar. Fartyget rymmer väl över tusen man.

Att starta, landa och samarbeta med andra nationers fartyg är vanligt förekommande med HKP15. Att basera ombord under längre tid på *Juan Carlos I* krävde dock

noggranna förberedelser. De båda nationernas förväntningar var höga inför övningen och det var viktigt att testa att våra procedurer är kompatibla. HKP15 baserade ombord det spanska fartyget vilket var baserat på västkusten och helikopterarna genomförde flygövningar hela vägen in i amfibieoperationen i Lettland. HKP15 löste uppgifter i formation med tre spanska helikoptrar av modellen Agusta-Bell 212 och fyra spanska flygplan av typen AV-8B Harrier II.

Sammanfattningsvis var övningen mycket lyckad och framgångsrik från såväl svensk som spansk sida. Vi har fått ett kvitto på att vi i vardagen tränar och övar på rätt sätt. Vi konstaterar också att vi har olika förmågor men tillsammans med våra allierade i Nato kompletterar vi varandra. Vi ser med glädje fram mot nästa övningstillfälle med Spanska Armadan.

Text:

Fredrik Elofsson, Divisionschef 31. helikopterdivisionen Tredje Helikopterskvadronen, Helikopterflottiljen

Juan Carlos I

Displacement:	26 000 ton
Längd:	231 meter
Bredd:	32 meter
Djupgående:	6,9 meter
Bsättning/Flygade pers:	261/172
Lastkapacitet:	Ex: 913 soldater samt 46 Leopard II stridsvagnar

Ovan: Det finns åtta olika landningsplatser ombord på hangarfartyget Juan Carlos I. Här startar en svensk helikopter 15. Foto: Mattias Wärdig/Försvarmakten

Nedan: Tre svenska helikopter 15 går in för landning på det spanska hangarfartyget SPS Juan Carlos I. Foto: Mattias Wärdig/Försvarmakten

Nordisk Marinestevne 2024

V art annat år samlas medlemmar från Flottans Män och föreningens syskon i Danmark, Finland och Norge till Nordiskt Marint Kamratföreningsmöte. 2022 arrangerades mötet i Karlskrona och detta år var det Norges Orlogsförbund och föreningen i Oslo som bjöd in till "Marinestevne".

Ett marint kamratföreningsmöte är öppet för alla intresserade medlemmar, dock med reservationen att de deltagande länderna får representeras av högst 15 delegater vardera. När mötet annonseras är det således "först till kvarn" som gäller. I Flottans Män är vi dåliga på att fylla upp de 15 platserna och i år var vi av olika orsaker bara sex svenskar som mötte upp i norska Fredrikstad den 7 juni.

Ett nordiskt kamratföreningsmöte är ett utomordentligt tillfälle att möta nordiska kamrater och dela erfarenheter. Lägg därtill intressanta och lärorika studiebesök. Det var inte en tillfällighet att Oslo Orlogsforening hade valt Fredrikstad som plats för årets möte. Staden, som ligger nära älven Glommas utlopp till Oslofjorden, har under de senaste århundradena haft stor betydelse för Norges försvar. Inte så att några stora slag utkämpats där utan för att fästningen i Gamlebyen var den norska arméns centralförråd. Inne i fästningsområdet finns enorma förrådslokaler där allt från vapen och ammunition till proviant lagrades. Och så gjorde man ända fram tills att den "stora freden" inträdde, det vill säga när Sovjetunionen upplöstes, ingen fiende längre fanns och försvaret kunde monteras ned. I dag finns således inte någon militär verksamhet kvar i staden och i stället har den med sin välbevarade miljö blivit ett populärt besöksmål.

Med en av stadsfärjorna korsade vi älven och möttes vid stadsmuren av vår guide, en verklig expert, nämligen fästningens siste kommandant, överste Dag Strømsæther, som tog oss med runt fästningsområdet och delgav oss det mesta av hur fästningen hade byggts och fungerat från 1567 ända fram tills att den blev "demilitariserad". Annat var det under den svenska invasionen och ockupationen 1814 - 1815 då staden var fylld av svenska soldater och kronprins Karl Johan (sedermera Karl XIV Johan) i kommandantbostaden undertecknade Mossekonvensjonen där Sverige för första gången erkände Stortinget och den norska grundlagen.

Isegran

Mitt för Gamlebyen, på andra sidan älven, ligger ön Isegran. Här finns småskalig varvsverksamhet där kommersiell och ideell verksamhet samsas. Här byggs allt från små ekor till segelbåtar men framför allt arbetar man med renovering av både båtar och större träfartyg.

Överste Dag Strømsæther, Fredrikstads siste fästningskommandant, visar runt på fästningsområdet.

Najaden täckt av ett rejält tak under den tid renoveringen pågår. På bilden en av de eldsjälarna som arbetar på fartyget och som också guidar ombord. Foto: Kjell Johansen

Det största ideella projektet är renoveringen av det före detta skeppsgossefartyget HMS *Najaden*. Målsättningen är att få henne under segel igen till år 2034. De blivande masterna är huggna ur långa furor som ligger och torkar intill *Najaden*. Också här togs vi omhand av en fantastisk guide som kunde fartyget utan och innan och själv hade varit med när furorna till masterna fälldes och genom specialtransport fördes till Isegran.

Fredriksten

Fredrikstens fästning har varit Norges viktigaste försvarsverk mot anfallande svenskar. Fästningen började byggas 1661 högt uppe på ett berg och har en vidunderlig utsikt mot Sverige. Fästningen planerades med

F.d. HMS Najaden, men fortfarande med det svenska riksvapnet i fören, under återställning till ursprungsskick.

Major Hanevik. Nuvarande kommandant och ende militär stationerad i Fredrikstens fästning och Karl XII minnessten, rest på den plats där han dog.

utgångspunkt från att svenskarna skulle anfalla från sjösidan där staden Halden ligger. Men det var inte från sjösidan Karl XII angrep 1718. I stället ledde han sina trupper genom inlandet för att försöka ta fästningen i ryggen. Det höll på att gå vägen. Sista biten grävde svenskarna löpgravar i sicksack för att kunna undvika beskjutning när de tog sig fram mot fästningen. Karl XII stack upp huvudet från en löpgrav för att kunna studera terrängen. Det var oförsiktigt. En norsk artillerigranat slog ner några meter från honom och ett granatsplitter slog rakt genom hans huvud. Han dog ögonblickligen och därmed var detta svenska fältslag slut. Hären retirerade och resten är ”historia”. I dag finns i princip inte någon militär verksamhet kvar på fästningen. I princip innebär här att det faktiskt finns en militär kvar, nämligen fästningens kommandant, major Hanevik.

Det var han som tog hand om oss och visade var de svenska löpgravarna hade grävts, platsen där Karl XII dog och själva fästningen. Vi fick veta hur det hade varit att leva och arbeta innanför fästningens murar under den långa tid den var i bruk och byggdes ut. Även tyskarna använde fästningen under andra världskriget och

de breddade porten för att kunna köra in med sina fordon. Något som nutida transporter har glädje av. Fredrikstens fästning används i dag för många andra ändamål. Vid vårt besök pågick ett stort scoutläger, här arrangeras konserter med mera och faktiskt finns en militär aktivitet kvar. Från fästningens salutbatteri skjuts saluter som då dånar över staden Halden som ligger djupt nedanför fästningen. Major Hanevik var en utomordentlig berättare och han kunde varenda skjutvinkel och bastion. Djupt imponerade lämnade vi Fredrikstens fästning i den chartrade bussen.

Våra norska värdar hade ordnat inkvartering på Scandichotellet i Fredrikstad och det var också där vi åt och konfererade. Flottans Män är den näst största föreningen i den nordiska kvartetten. Överlägset störst är den danska Marineforeningen, både vad avser antalet lokal-föreningar som antal medlemmar. De rekryterar också bredare och knyter till sig medlemmar från såväl det marina hemvärnet som civil sjöfart liksom naturligtvis från den danska flottan. De norska och finska föreningarna är små. I Norge finns det fem lokal-föreningar, alla med hemvist i den södra delen av Norge. I Finland är förhållandet likartat med lokal-föreningar bara i södra Finland. Det finns alltså mycket att diskutera och möjlighet för alla att ta lärdom från varandra. Om två år är det Finlands tur att arrangera det nordiska marinmötet. Håll utkik 2026 och missa inte möjligheten att träffa kamrater från våra grannländer.

Text och foto: Krister Hansén

USS New York (LPD-21) en hyllning till offren för 11 september 2001

USS New York (till höger) med systerfartyget USS San Antonio (LPD-17) Foto: 1st Class Edwin F. Bryan/US Navy.

USS *New York*, LPD-21, är ett amerikanskt amfibietransportfartyg av San Antonio-klassen och deltog i BALTOPS 24. Klassen planerades att omfatta elva fartyg varav nio färdigställdes mellan åren 2000 och 2017. Samtliga fartyg utom ett bär namn efter städer. Fartygen är mångsidiga och ersätter flera tidigare fartygsklasser. San Antonioklassen byggdes för att förse USA:s marinkår med en modern plattform för amfibieoperationer. Stor vikt har lagts vid skyddet av fartyget genom splitterskydd, minimerad radarmålyta och luftförsvar.

Fartygen kan inte ta ombord lika stor trupp som sina föregångare och fokus har i stället lagts på ett well-deck stort nog för två LCAC-svävare och större kapacitet för stridsfordon och amfibiebandvagnar. Ett well-deck medger ombordtagande av svävare genom en port i aktern.

USS *New York* (LPD-21) deltog i BALTOPS 24 i Östersjön under en tre veckor lång övning. Sammanlagt deltog över 50 fartyg och 85 helikoptrar och flygplan om sammanlagt ca 9 000 personer. BALTOPS 24 var den största marina övningen i NATO:s 53-åriga historia och den första som Sverige deltog i som Nato-medlem. Mer om BALTOPS 24 kan du läsa om på annan plats i tidningen.

En symbolisk mängd stål togs från World Trade Center, WTC, efter 11 septemberattackerna efter ett förslag från delstatens guvernör George Pataki för att användas

i USS *New York*. De knappt sju tonnen stål från WTC smältes ned och används i hennes bogparti. Stålet utgör stommen i bogen och enligt uppgifter var det en mycket symbolisk handling då det smälta stålet hälldes i gjutformarna på Avondale Shipyard i New Orleans där fartyget byggdes.

USS *New York* döptes den 1 mars 2008, i en ceremoni på Avondale Shipyard i New Orleans. Medlemmar från New York City Fire Department, New York City Police Department och familjemedlemmar till offren för attackerna den 11 september deltog i ceremonin. Vid 11 septemberattacken omkom 343 brandmän från New Yorks olika brandstationer och sammanlagt dog 3 000 personer vid attacken. Fartyget levererades till amerikanska flottan den 21 augusti 2009 i New Orleans och hon avseglade till Norfolk, Virginia, den 13 oktober 2009. Den 2 november 2009 passerade hon World Trade Center för första gången och gav salut med 21 skott. USS *New York* togs i drift den 7 november vid en ceremoni i New York City. En av talarna var utrikesministern i Barack Obamas regering, Hillary Clinton, som även varit senator för delstaten New York.

Text och foto: Ingmar Elofsson

Faktakälla för fartygsklassen: Wikipedia

Ovan t.v.: Ett stort antal brandmän omkom vid 11 septemberattacken, nine-eleven, mot WTC. Denna brandstation, Battalion 2, ligger endast några få kvarter från WTC och hela skiftet omkom och båda bandfordonen totalförstördes vid attacken. Namnen på de omkomna är uppsatta på brandstationen.

Ovan t.h.: Ett stort Memorial Center, vad som kan kallas minnesrum, finns i den nedre delen av det raserade WTC. Här ett av de 80-tal av räddningstjänstens fordon som totalförstördes vid nine-eleven.

Nedre t.h.: Namn över skiftets brandmän vid 2 Batallion som alla omkom vid "nine-eleven". Temporärt fick personal, och även fordon, från hela USA ersätta de 343 brandmän som omkom och ett 80-tal olika utryckningsfordon som förstördes berättar personalen vid 2 Batallion.

Nedan t.v.: För den som är intresserad av utryckningsfordon är New York ett eldorado. Brandbilar, polisbilar och ambulanser med tjutande sirener är ett ständigt inslag. Många av stegbilarna har en amerikansk flagga längs bak på fordonet.

Fakta San Antonio-class

Namn:	New York, LPD-21	Landstigningsbåtar:	2 LCACs or 1 LCU; 14 AAVs
Byggd:	Northrop Grumman Ship Systems	Landstigningsstyrka:	66 officerare, 633 soldater.
Sjösatt:	19 December 2007	Sjukvårdskapacitet:	Upp till 800
I tjänst:	7 November 2009	Besättning:	28 officerare, 332 enlisted (specoff och sjömän)
Hemmahamn:	Naval Station Norfolk	Beväpning:	Två Bushmaster II 30 mm Close in Guns, för & akter Två Rolling Airframe Missile launchers, för & akter
Klass:	San Antonio-class amphibious transport dock	Helikopter(alternativ):	2 CH-53E Super Stallion 2 MV-22B Osprey tiltrotor aircraft
Deplacement:	24 900 ton		4 CH-46 Sea Knight 4 AH-1 SeaCobra eller 4 UH-1 Iroquois helicopters.
Längd:	208,5 m		
Bredd:	31,9 m		
Djupgående:	7,0 m		
Framdrivning:	41,600 hkr med Rolls-Royce propellrar med ställbar stigning		
Fart:	22 knop		

Flottans Män Kalmarsund höll minnesstund för Regalskeppet Kronan

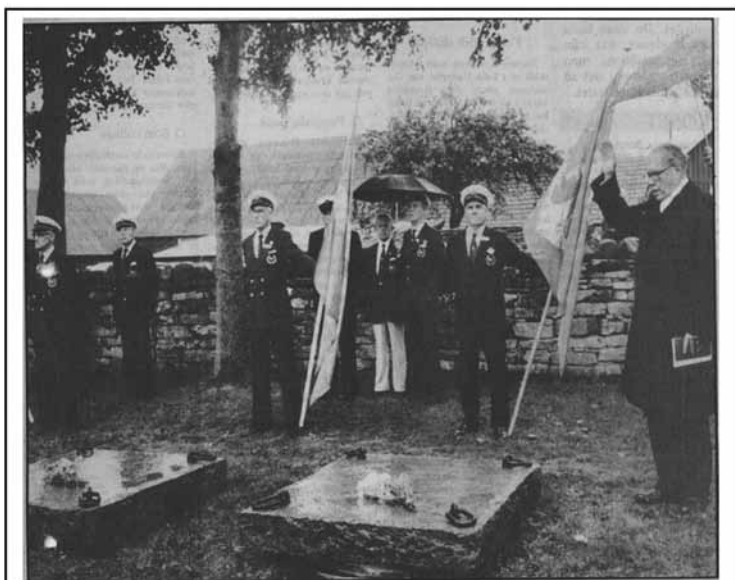
Minnesmärket på Husterstads kyrkogård som Flottans Män fick CM uppdrag att anordna och som invigdes 1984.

Regalskeppet *Kronan* är ett av 1600-talets mäktigaste örlogsskepp i den svenska flottan. Det byggdes på varvet i Stockholm och sjösattes år 1668. Skeppet var en del av den svenska flottans ständiga strävan att förbättra och modernisera sina krigsfartyg.

Den 1 juni 1676 deltog *Kronan* i Slaget vid Öland mot en dansk-nederländsk flotta. Under striden exploderade skeppets krutmagasin och *Kronan* sjönk. Regalskeppet *Kronan* kantrade och gick till havets botten utanför Husterstad på Ölands östra sida. *Kronans* undergång är en av de största fartygskatastroferna i svensk historia. Av de 850 i besättningen var det endast 41 som lyckades rädda sig till land. Ett par hundra sjömän drev i land och begravdes vid Husterstads och Stenås kyrkor på Öland. Efter 300 års tystnad upptäckte dykaren Anders Franzén *Kronan* år 1980.

Amiral Per Rudberg, Chef för Marinen (CM) åren 1978–1984, gav Flottans Män i uppgift att om möjligt anordna en värdig grav och minnesmärke på Husterstads kyrkogård. I samråd med Husterstads kyrkoråd genomfördes den 8 september 1984 en minnehögtid. CM höll minnestal och ute på kyrkogården invigde landshövding Eric Krönmark gravar och gravvård. Regionmusiken medverkade och ett par hundra

medlemmar från Flottans Män deltog. Gravstenarna har skänkts av medlemmen i Flottans Män Västervik Carl-Erik Edström. En del av det praktiska arbetet kring

Biskop Sven Lindegård välsignar gravplatsen med blomsterprydda granithällar tillverkade och skänkta av Carl-Erik Edström, Västervik. Flaggvakt paraderade vid gravplatsen. Foto: Lars Johansson

Tidningsurklipp från invigningen den 8 september 1984 med medverkan av Flottans Mäns dåvarande ordförande kommendörkapten Wilhelm Frithz. Foto: Arkiv Flottans Män.

Deltagarna samlade i Hulterstads kyrka (den vackra kyrkan ses nedan t.h.) för en andaktsstund ledd av biskop emeritus Jan-Olof Johansson. Foto: Conny Gunnarsson

minnesmärket/monumentet och ceremonielet genomfördes av Flottans Män i Karlskrona. Minnesmärket/monumentet är ett 1600-talsankare av kronan-modell och minnessten med inskriptionen "Tappra svenska män ombord Stora Kronan i slaget vid Öland år 1676".

HMS *Belos* har under åren 2019–2023 stöttat Kalmar läns museum en till två veckor varje år med under-

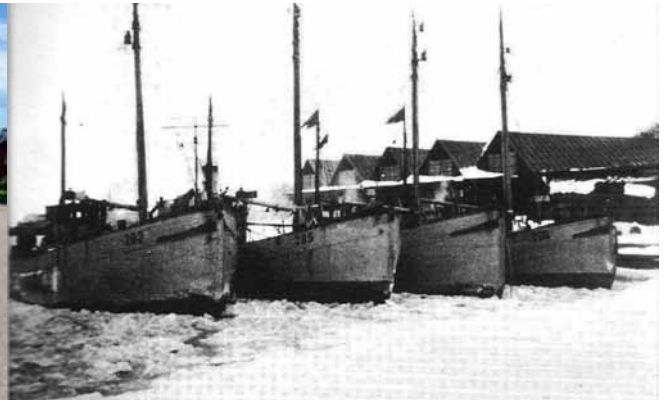

Försvarsmaktens ubåtsräddningsfartyg HMS Belos utför Öland. Marinen har i många år samverkat med Kalmar läns museum i undersökningen av regalskeppet Kronan. En av de tunga bronskanonerna från regalskeppet Kronan bärgas till ytan av marinens dykare. Foto: Andreas Sannerman/Försvarsmakten

sökningar av vraket *Kronan* och även bärgat ett antal bronskanoner. Ombord på *Kronan* fanns 126 bronskanoner i varierande storlek. I samband med Marinens 500-årsjubileum i Kalmar 2022 bärgades och överlämnades den troligtvis sista bronskanonen från vraket till Kalmar läns museum under stor pompa och ståt.

Nästan på dagen 40 år efter invigningsceremonin i Hulterstad genomförde 18 personer från Flottans Män Kalmarsund ett besök och en minnesstund för att hedra de omkomna örlogssjömännen. - Vi besökte även några andra platser på östra Öland som har koppling till flottan berättar ordföranden för Flottans män Kalmarsund Roland Stengård. - Biskop emeritus Jan-Olof Johansson från Växjö medverkade och gav oss en mycket fin andaktsstund och i sin betraktelse tog han upp det sköra livet och gemenskapen. - Tillsammans sjöng vi "Härlig är jorden" och det var en fin start på dagen och mycket uppskattat av våra medlemmar berättar Roland.

Flottans Män Kalmarsund vid minnesstenen i Gräsgårds hamn. I förgrunden Roland Stengård i vit skjorta och Ulf Kyrling. Ulf med sitt kunnande hade mycket att berätta, såväl om Kronan som om andra fartygskatastrofer i farvattnen runt Öland. Foto: Conny Gunnarsson. Hjälpvedettbåten 282 Libanon var en av många trålare som under kriget rekvirerats av flottan och användes som minsvepare. När besättningen lyfte ombord en mina, hade troligen en annan mina fastnat i samma minsvep och exploderade och Hjälpvedettbåten 282 Libanon, längst till vänster i bilden, förläste. Libanon var byggd 1938 på Hälsö och hade Öckerö som hemmahamn. Totalt fanns under beredskapen 67 trålare som hjälpvedettbåtar eller minsvepare. Text och foto: Olle Melin/Flottans Män

- Att få se minnesplatsen med gravarna, ankaret och minnesstenen var en ny upplevelse för oss alla och en påminnelse om att vi även idag lever i en orolig värld.

- Vår nye medlem Ulf Kyrling som är mycket påläst om olika fartygskatastrofer i farvattnen runt östra Öland, gav oss en fin och intressant redogörelse för vad som hände i regalskeppet *Kronan* berättar Roland. - Vår dag fortsatte sedan i Gräsgårds hamn där vi fick ett efterlängtat förmiddagskaffe, men inte att förglömma den rökta makrillen. - Ulf Kyrling delade med sig av sitt stora kunnande om den fartygsförlisning som ägde rum här under andra världskriget.

- I Gräsgårds hamn finns en minnessten över de tio män som omkom vid en minsprängning den 22 november 1941. En svensk hjälpvedettbåt, HV 282 *Libanon*, arbetade med att ta upp en minlinje som tidigare legat sex kilometer söderut, utanför Össby. Flyttningen av minorna gjordes för att tyskarna skulle kunna bärga tre tyska fartyg som sprängts utanför Össby. - Även detta blev ett intressant och givande inslag i vår resa om händelser i flottans historia med koppling till östra Öland berättar Roland Stengård.

- Dagen avslutades med ett besök i grannbyn Össby med gemensam lunch på Drottning Odas restaurang. I Össby besökts också minnesmonumentet över de tre tyska örlogsfartyg som blev minsprängda den 9 juli

1941 utanför Össby på grund av misstag från besättningarna, berättar Roland. Det var tre tyska minfartyg, *Hansestadt Danzig*, *Tannenberg* och *Preussen*, som på sin väg söderut i Östersjön gick på minor och sjönk varvid 20 man miste livet. Även här kunde Ulf Kyrling ge en fyllig berättelse om det inträffade.

Text: Ingmar Elofsson och Roland Stengård

Biskop emeritus Jan-Olof Johansson och Roland Stengård framför ankaret vid Kronanmonumentet.

Specialist på båtjuridik!

Kostnadsfri kortare telefonrådgivning
www.halleradvokatbyra.se
www.batjuristen.se

+46 (0)520-22 10 20 Håller Advokatbyrå AB, Box 68, 461 22 Trollhättan

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Sommarutflykt 12 juli

Torsdagen den 12 juli var en, i princip, vindstill dag med en vattentemperatur på ca 14 grader och ett vattenstånd om + 6 cm och ett lättare solsken. Flottans Män i Sundsvall i anordnade en sommarutflykt till det idylliska fiskeläget Lörudden, eller som det kallas i folkmun, Löran.

Programmet innebar en visning av det moderna Fiskemuseet som huserar i den ombyggda isboden och lunch på Restaurang Lörudden. Fiskemuseet besöktes bland annat av Bo Sillman, tillika medlem i Flottans Män i Sundsvall. Bo Sillman kunde identifieras på filmer och bilder om lax och strömmingsfiske m.m. En annan medlem, Lars Hägg, kunde med stolthet notera flera bilder på nära släktingar.

Några besökare blev stående vid tidslinjen som visade händelser på Löran sedan mitten av 1400-talet och andra blev sittande vid datorerna som visade bilder på båtar, människor, m.m. som passerat revy i det lilla fiskeläget. När den kulturella delen av programmet var avklarad var det dags för den lekamliga delen och de församlade tog sig en promenad till andra sidan hamnen och Restaurang Lörudden. Där avnjöt vi Löruddens fiskgryta till huvudrätt och en rabarberkaka med jordgubbskompott och gräddtill efterrätt.

Innan måltiden hälsade Ordförande Cawe Johansson alla välkomna samt tackade för initiativet och arrangemanget å alla vägnar.

Carl Martinsson

Deltagarna i sommarutflykten till bords. Några tar igen sig på ljugarbänken.

Region Mitt

Gotland

Flottans män Gotland våravslutning

Vid Flottans män Gotland våravslutning 30 maj i Marinstugan hade David, Stefan och Ellen vid Restaurang Koggen hotell Scandic Visby dukat upp en dignande sillbuffé med 5 sorters sill och potatis, gubbröra på kavring samt inlagd stekt strömming, knäckebröd och ost. Ett 15-tal medlemmar njöt till fullo vilket inkluderade ett stort antal lämpliga snapsvisor från vårt nya egna sånghäfte. Samtidigt som vi önskade varandra en skön sommar påannonserades höstens första sammankomst i slutet av september då vi tillsammans med Sjövärnsskåren och Skeppargillet uppmärksammar internationella Sjöfartsdagen. Som alltid på Folkets Bio Betty i Visby med anförande och följt av någon klassisk maritim film.

Den 31 maj deltog föreningen med Lars Ellebring som fanförrare i fanborgen vid vårt värdförband Gotlands regementes sommarsamling vid Suderbys herrgård.

I strålände solsken genomfördes den 6 juni traditionsenligt nationaldagsfirande

Träff i Marinstugan samt Nationaldagsfirande där Flottans Män traditionsenligt är representerad.

vid Gotlands försvarsmuseum i Tingstäde med Flottans män Gotland medlemmar Björn Eklöf och Lars Ellebring som fanförrare i fanborgen tillsammans med övriga militära kamratföreningar och några frivilligorganisationer. Under sommarmånader-

na juni till och med augusti återhämtar vi oss på vår soliga ö. På återseende i höst.

Text och bild: Lars Ellebring

Norrköping

Den 3 maj hade Skeppsdockorna sin årliga vårfest och den behövs. Det har inte varit annat än kallt, blåsigt och duggregn. Värmen började att komma på fredagen. Lördag hade Horn i södra Östergötland rekord med 24 grader. Vårtallriken bjöd på det ena bättre än det andra. Svenne Mars underhöll oss och som vanlig avslutades det med en rejäl applåd. Ett stort tack till damerna för en mycket fin vårfest

Onsdagen 15 maj var det dags för årets första kvällsträff med mat och föreläsning. Ärtor o fläsk och naturligtvis pannkaka med tillbehör. Som vanligt hade Bosse o Ingmar gjort ett gott jobb. Sedan fick vi veta en hel del om alla nya torpeder som inte fanns på vår tid. Det var mycket intressant som dom som inte kom missade. Föredragshållaren Hans Peterson gjorde ett så bra föredrag så han blir nog tvingad att gå med i FM Norrköping.

Vi har ju en alldeles egen torped där rost och mögel hade bosatt sig. Efter tvätt, rostslipning och målning blev resultatet klart godkänt och nu är den så här bländande. Weydes färgaffär sponsrade oss med allt vi

Marie Ljung underhåller

behövde till målningen. Ett stort tack till Weydes, ni ställer alltid upp.

Lördagen den 15 juni hade 70 stycken från F13 kamratförening och Flottans Män gemensam grillfest på plattan utanför hangaren, som inrymmer en stor del

av hur vårt luftförsvaret såg ut förra gången ryssen var på dåligt humör. Vi fick grillad entrecôte och till det potatissallad, rödbets-sallad och bearnaisesås. Grillningen sköttes av Bo Dalgren och Ingmar Åström. Som vanligt gjorde dom ett mycket gott

jobb. Ett antal andra ska ha tack för gott arbete med kaffe, disk och återställning. Marie Ljung stod för musikunderhållning, mycket bra. Tyvärr så var inte SMHI på bra humör, det blåste kallt och mot slutet så kom det blött från ovan. Kallt och fuktigt gjorde att många av de deltagande bröt upp tidigare än man gjorde från en i övrigt mycket väl genomförd sammanslagen fest

av de två kamratföreningarna. Jag hörde inte någon klaga över annat än över vädret. Det kan gott bli tradition. Grillen inte vädret.

Dörrar och fönster på våra lokaler har varit mera flagor än färg. Får Bill Zackrisson hålla på så kommer allt att glänsa som dörrarna gör nu efter hans behandling.

Kaffet onsdag och lördag klockan nio på morgonen (en del tycker att det är förmiddag) har ett stadigt gäng på tio femton stycken. Trevligt prat och mycket garv. Det finns plats för flera. De som kommit en gång brukar komma tillbaka.

Willy Almberg

Norrtälje

Mästerkock fyller 85

Göran Hagström lurades, i samarbete med fru IngaLill, från bostaden på Blidö till Furusunds Vårdshus. Det var kamraterna i Flottans Mäns förening i Norrtälje som ville hylla sin kock med en lunch. Sjutton medlemmar fanns på vårdshuset när färjan från Köpmanholm anlände.

Föreningen träffas varje torsdag i gamla soldathemmet på Lv3. Där äter vi den godaste ärtsoppan och lyssnar på intressanta föredrag. Ärtsoppan kokar Göran med utvalda råvaror inköpta genom egna kanaler. För att fira jubilarer hade hans hela tjänstgöringstid kartlagts i form av tjänstgöringskort som kamrater hämtat från Krigsarkivet. Tiden det handlar om löper från 1959 till 2004 och resulterade i ett trettiotal sidor. Allt samlat i en pärm att bläddra i och minnas tider när stormpiskat hav slog över fartygsbogar och hungriga sjömän väntade på skaffning.

I handlingarna utläser vi att Göran genomfört värnplikten som underbefälsuttagen och där tillgodogjort sig utbildningen på bästa möjliga sätt. Han fick högsta möjliga betyg från sina olika tjänstgöringar som kock. Efter värnplikten erbjöds Göran fortsatt utbildning till underbefäl och befordrades efter den till furir och därefter högbåtsman.

Efter tjänstgöring på ubåten *Uttern* och kryssaren *Göta Lejon* blev Göran placerad som förste skeppskock på *Älvsnabbens*

långresa 1962–63 där de besökte hamnar i Europa, Afrika, Syd- och Nordamerika. Väl hemkommen blev Göran uttagen till underofficersutbildning och studerade inför denna vid Försvarets Läroverk i Uppsala.

Efter utbildning vid Marinens underofficersskola på Berga Örlogsskolor befordrades han till underofficer av andra graden. Göran började därefter sin civila karriär och gick därmed över till att vara reservofficer i Flottan.

Efter flera obligatoriska och frivilliga tjänstgöringar, bland annat ombord jagaren *Holland* och torpedbåtar, befordrades Göran i tur och ordning till fänrik, löjtnant och kapten i Flottans reserv.

2004-12-31 upphörde anställningen som reservofficer efter att han det året uppnått 65 års ålder.

En specialskriven visa sjöngs och Michael Larm läste nyanserat upp utdrag ur historiken. Vi i Flottans Män i Norrtälje känner oss hedrade att Göran huserar i "byssan" där vi förutom den goda ärtsoppan ibland bjuds på gastronomiska överraskningar. När Göran och IngaLill tog färjan tillbaka till Blidö och vi andra skingrades hade regnet slutat, dimman lättat och solen sken åter.

Göran Hedberg

Nynäshamn

Här kommer lite information om FM Nynäshamns senaste äventyr. Våren hos oss har varit trevlig med mest tillvaro ute vid vår Marinstuga på Muskö. Som vanligt vid varje maj månad hade vi vårstädning och iordningsställande ute vid stugan, gräsklippning, lite målning, städning inne i stugan. Därefter bjöds det på varmkorv och kaffe med Ingers goda rabarberkaka.

Vi har alltid våra styrelsemöten ute i

Marinstugan en gång varje månad. Bra och viktiga möten som håller på i minst två timmar. Vi har ofta olika grupper ute i stugan, det har varit flaggvaktskurser och en stadgrupp som vi jobbar med.

Grillfesten i juni bjöds det på särskild mat från en kock som grillade någon form av hamburgare, chevapchichi. Vi var 26 medlemmar under festen. Borden var dukade ute på gården och vi satt länge där tills det blev lite kallt, då eldade vi i brasan inne i stugan och fortsatte att berätta om våra gamla minnen.

Från slutet av juni och sex veckor framöver använder Sjövärnsskårens ledare vår

stuga för att slappna av på kvällar och helger. Kåren håller numera till ute på Muskö då de har fått lämna Märsgarn. Då har vi i föreningen fått några unga medlemmar från Sjövärnsskåren till oss, medelåldern sjunker lite mer i vår förening.

Vi har fått godkännande av en sotare så vi kan nu elda i vår fina öppna spis. Vi har bytt ut varmvattensberedaren och lagt in ett vacker tvättställ på toan. Som tur är har vi även en rörmokare som medlem som fixar allt sånt här.

Vi har alltid våra soppkvällar med föreläsningar i slutet av varje månad inne i en fin lokal i Nynäshamn, Hantverksgården.

I mars och april hade vi mycket fina föreläsningar.

I mars var vår vän Jochen Seifert, mycket välkänd inom amfibie och är en kustjägerlegend, och berättade om sin uppväxttid i Tyskland under kriget och hans karriär i Sverige och sin tid som kustjägare.

Soppkvällen i april var vår förbundsordförande Thomas Engevall och berättade om kommande ytstridsfartyg i Östersjön. En del av detta som Thomas berättade om genomfördes vid FM seminarie den 12 mars "Kommande ytstridsfartyg i Öster-

sjöområdet".

En del av våra medlemmar deltog vid ett våffelkafé vid Ösmo kyrka två dagar i slutet av juli. Där gräddade de våfflor som de sålde till många människor som kom och besökte Vägkyrkan i Ösmo.

Nu ser vi fram emot härlig höst och vinster med kräftska vid Marinstugan, soppkvällar i Hantverksgården, glöggmingel i november och vår vanliga Lillejul i december.

Kjell Johansen

Stockholm

Stockholmsrapporten

Så försvinner sommaren sakta ur sikte i kölvattnet bakom oss, men vi kan fortfarande se kobbar som sticker upp i form av det riksårsmöte vi arrangerade den 5 – 7 maj, en uppskattad vandring på Skeppsholmen den 16 maj då ett gäng under Per-Erik Tibblins ledning beskådade och besökte segelfartyg som har sin hemmahamn där. Sedan har vi förstås hissat Stor Flaggning på *af Chapman*, både på nationaldagen och i samband med den danske kungens statsbesök. Därefter la sig den stora sommarfriden över oss och kansliet stängde som vanligt under semesterperioden. Desto livligare var det dock på Stora Tratten där bokningsläget som vanligt varit gott och många FM-familjer har kunnat njuta äkta skärgårdsliv. De senaste åren har vi ju lagt ner stort arbete på att rusta stugorna och att göra ön mer barnvänlig med nya lekredskap. Glöm inte bort att Stora Tratten är hela Flottans Mäns ö och alla är oavsett lokalförening välkomna dit. Stockholmsföreningen sköter och administrerar den men Stora Tratten tillhör oss alla.

Augusti innebär dock återstart och först på programmet stod den 14 augusti ett besök på Flygvapenmuseet i Malmslätt. Det kan ju synas långsökt att en grupp "flottister" skulle besöka Flygvapnet men då ska man ha i minnet att det var flottan som opererade Sveriges första militära flygplan. Med löjtnant Olle Dahlbeck vid spakarna lyfte en Nyrop-Blériot den 3 februari 1912 och inledde därmed vägen mot vad som 1926 skulle bli det självständiga Flygvapnet. Vi hade ju "marinflyg" både på Stumholmen i Karlskrona och i Hägernäs norr om Stockholm. Dåtidens militära flygplan både startade och landade på vattnet så det var naturligt att det var sjöofficerare som flög planen. På museet fick vi en förnämlig guidning av en före detta helikopterpilot. Han visade och berättade om allt från de första maskinerna till Viggen och Jas. Naturligtvis ägnades en god stund åt DC 3:an som ryssarna den 13 juni

På besök vid Flygvapenmuseum i Linköping.

1952 sköt ner över internationellt vatten nära Gotland. Fantastiskt att se flygplansvraket och alla de föremål från vrak och haveriplats som tagits till vara. Efter lunch i museets restaurang kunde vi därefter gå omkring fritt och titta på samlingarna. Ett mycket lärorikt och intressant besök.

Nu kör höstprogrammet igång med föredrag på Drottning Victorias Örlogshem, ärtmiddag med mera. Föredraget den 3

september om Marinens roll i Nato blev fulltecknat på två dagar. Det är roligt att vi har ett program som attraherar medlemmarna.

Krister Hansén

Kamrater!

Under sommaren har det inte hänt så mycket inom FM Göteborg. Men från det att underlaget till nr 2 av FM sändes in har följande hänt som är värt att nämna.

Veterandagen 29 maj. I Göteborg på Gustav Adolfs torg genomfördes denna lokala Veterandag som anordnades i Göteborg arrangerad av Göteborgs Stad i samarbete med Försvarmakten, Polismyndigheten, Tullverket, Sveriges Veteranförbund, Fredsbaskrarna, Soldathemmet Göteborg samt SMKR med flera. Fanparad genomfördes från Götaplatsen till Gustav Adolfs torg med hemvärnets musikkår från Göteborg. I tätan fanvakt och fanborg samt några hundra veteraner. Ett antal av våra kamrater deltog enskilt på Gustav Adolfs torg tillsammans med många göteborgare och turister vid denna veterandag. I samband med starten 18.00 på Gustav Adolfs torg genomförde F 7 några överflygningar med en rote JAS-plan. Vår veterandag gästades detta år av HKH Kronprinsessan Victoria som deltog genom bland annat kransnedläggning för veteraner som stupat eller omkommit under internationella uppdrag. Detta år hyllades särskilt de över 8000 Balkanveteranerna genom utdelning av minnesjetonger. Veterandagen är öppen för alla och tal hölls av: Kommunfullmäktiges ordförande Aslan Akbas, landshövding Sten Tolgfors, biskop Susanne Rappmann och överste Fredrik Herlitz, chef för Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4).

Klubbafton den 30 maj. Göteborgs hamns säkerhetschef Thomas Fransson höll ett mycket intressant föredrag. Kvällen med Thomas blev mycket lyckad med cirka 60 intresserade medlemmar och gäster. Thomas berättade om utvecklingen inom Göteborgs hamnar sedan han tillträdde för cirka sju år sedan. Mycket har hänt sedan han tillträdde. Idag är hamnarna väl skyddade, med beväpnade interna insatsstyrkor. Ett antal specialutbildade hundar med sina förare är extra viktiga i skyddet av hamnarna. Kraftfulla dubbla elstängsel med rakbladstråd på krönen gör tillträde för obehöriga mycket svårt. Kraven, från främst USA, har inneburit en kraftig upprustning av säkerheten inom Göteborgs alla olika hamndelar. Dessa krav är grunden för att få bedriva sjöfart direkt på USA sedan ett antal år tillbaka.

Nationaldagsfirande den 6 juni genomfördes på sedvanligt sätt på Nya Varvets kyrkogård. Där medverkade vår sångkör, vår 3.e kaplan Christopher Asker och dagens skribent fick leda verksamheten då

ordföranden hade drabbats av sjukdom. Alla som ville delta i firandet och högtidlighålla vår nationaldag var välkomna. Firandet avslutades med att föreningen bjöd på kaffe/te/saft och kaffebröd med mera i Marinstugan. Denna del är alltid kostnadsfri för de som deltar i nationaldagsfirandet. Ett drygt femtiotal kamrater och gäster deltog.

En nyhet i år blev att efter nationaldagsfirandet genomfördes **Marinstugans dag** med god mat med mera från klockan 13.00 till fram emot 16-tiden. Det innebar grillning, musik samt trivsamt samvaro. Denna del var avgiftsbelagd. Men det blev mycket för pengarna. Ett 35-tal medlemmar och gäster deltog i denna aktivitet som blev mycket uppskattad. Enligt våra statuter ska denna aktivitet egentligen äga rum under maj månads första halva men ett väl späckat program med bland annat Riksårsmötet med mera gjorde att denna modell prövades i år. Troligen återgår man till den normala ordningen 2025.

Tyskt örlogsbesök den 5-8 juli. Den 6 juli var ett 15-tal tyska och lettiska officerare från Baltic MCM Squadron, där även ett lettiskt minröjningsfartyg LVNS *Varonis* ingick, inbjudna till en mottagning i form av "Barbecue Dinner" i Marinstugan.

Förbandschef var Fregatkapitän Inka von Puttkamer. Dessutom deltog ett dussin svenska värdar ur Sjöofficerssällskapet Göteborg och Flotans Män Göteborg. Det bjöds på tre rätter med rökt lax och hovmästarsås som förrätt, grillad kalventrecôte och hasselbackspotatis med tillbehör som huvudrätt och ursvenska jordgubbar med glass och vispgräddor som dessert. Ett antal utsökta, välsmakande tyska viner ingick naturligtvis i middagen. Allt avslutades med kaffe och kaka samt ur baren efter var och ens önskemål. Det blev ett mycket lyckat event där de sista gästerna lämnade Marinstugan vid midnatt med mindre bussar till förbandets sex fartyg, inklusive tendern FGS, vid det s.k. Amerikaskajet vid Stigbergskajen. Allt avslutades med samtal och diskussioner vid baren där det bara var att ta för sig av det som stod till buds med stöd av barmästaren. Genom ett omfattande arbete med mat och servering av vår källarmästare Nils Carlsson och vår köksmästare Tony Almsätter, var allt väl arrangerat och mycket välsmakande. Under dagens förberedelser medverkade flera

Veterandagen i Gbg HKH Kronprinsessan Victoria lämnar en krans. Landshövding Sten Tolgfors på tur.

Klubbafton 30 maj i Marinstugan. Göteborgs hamns Säkerhetschef Thomas Fransson berättade ingående om verksamheten för att skydda Göteborgs hamnar och dess verksamhet.

Tyskt örlogsbesök med middag i Marinstugan, Ordf. FM Gbg, Förbandschefen Inka Puttkamer och örlnk Per Hedström.

av våra medlemmar liksom när det gällde återställning efter festligheterna.

På söndagen klockan 10.00 var det besök ombord på förbandet av ett tiotal kamrater från SOSG och FM Göteborg. Vi var inbjudna av fartygschefen på minröjningsfartyget FGS *Dillingen*, Korvettenkapitän Finn Fritz. Ett trevligt besök med rundvandring och mycket intressanta diskussioner. Det hela avslutades med kaffe och bakelser med mera i gunrummet. Stort tack till Finn Fritz.

Övrigt

Allt går inte som önskat. Vi har ännu inte hört något från Allmänna Arvsfonden, men hoppet finns kvar. Välkomna till Göteborg och Marinstugan under hösten!

Lars-Erik Uhlegård/Redaktör Pejlingar

Jönköping

Fint besök hade vi i Flottans Män Jönköping av röjdykaren från Skredsvik vid Gullmarsfjorden, fanjunkaren Erik Stöving Nielsen, som har sin tjänstgöring vid Röjdykardivisionen i Skredsvik men är hemmahörande i Värnamo.

Erik berättade om sin tjänst i svenska vatten men även i Mali och Adenviken. Röjdykarna röjer även minor och ammunition på land och i Mali har det varit en verksamhet av detta slag. Röjdykarna röjer minor och ammunition som kan ha legat ett 70-tal år i såväl Östersjön och Västerhavet som i mindre svenska sjöar, som till exempel Tenhultsjön, men där har det varit fråga om dumpad ammunition från tiden för andra världskriget. Många spännande uppgifter för de specialutbildade röjdykarna.

Riddarfjärden i Stockholm genomskötes av röjdykardivisionen när kungaslupen Vasaorden skulle passera under rodden mot slottet. Föreläsaren fick ta emot applåder av de församlade sjömännen och en flaska champagne Heidsieck & Co Edition Jönköping Brut, en champagne som återskapats med utgångspunkt från den champagne som 1998 anträffades i ”vrakskeppet” *Jönköping*, galeasen som sänktes av

Föredragshållaren och röjdykaren Erik Stöving Nielsen fick motta applåder och en flaska champagne av Leif Aljered, sekreterare i Flottans Män Jönköping,

den tyska ubåten, U 22, utanför Raumo i Finland 1916.

Jönköping, som var byggd vid Sjötorp i Väneren hade Gävle som hemmahamn och var fullastad med champagne, vin och konjak. Besättningen om fem man plockades upp av U 22.

Flera försök att hitta vraket gjordes, men först 1997 hittades det och lasten som varit destinerad till bland annat finska Riksbanken och den ryske tsaren kunde till viss del bärgas och champagneflaskorna såldes för astronomiska belopp.

Karlstad - Värmland

På nationaldagen samlades Flottans Män Karlstad medlemmar tillsammans med Ångbåtssällskapet Polstjärnan. Vi hissade flaggan och sedan bjöds det på kaffe och ”pensionärsbakelse”. Kl. 14.00 embarerade vi *Polstjärnan* för en tur i Vänerens skärgård. Senare på dagen serverades hamburgare och korv. Klockan 17 underhöll Green Road band oss med gamla godingar. Helgen för nationaldagen var några av våra medlemmar med på en bussresa till flygmuseum Linköping. Resan anordnades av Försvarsutbildarna.

Under juli planeras en loppis vid vårt klubbhus.

Inför losskastning med Polstjärnan och därefter fin färd på Väneren. Efter föärtöjning serverade grillmästaren Even Mathisen hamburgare och korv under gott gemyt vid klubbstugan. Dagen avrundades av Green Road Band med gamla godingar inomhus.

Lysekil

Lördagen den 1 Juni samlades medlemmar från Flottans Män i Lysekil med familjer i Södra Hamnen för årets upplaga av den traditionella räksafarin. Vi blev 40 stycken totalt och solen sken från en klarblå himmel och vinden var behaglig. Efter många fina resor med *Windros* som sålts till Tyskland, hade vi i år lyckats att chartra Skaftös stolthet *Kvartsita*

Väl ombord hälsades vi välkomna av besättningen. Vi informerades om rutiner och säkerhet ombord. De passade även på att locka oss till deras arbetsdagar Fiskebäckskil. All hjälp är välkommen.

Strax efter 10.00 lämnade vi kajen. Väl ute på Gullmaren hjälptes besättning och passagerare åt att sätta segel. Motorn stoppades och och kursen sattes söderut. I sakta gemak gled vi förbi Gåsö, Stockevik, Grundsund och Islandsberg.

Medan alla njöt av det vackra landskapet dukade Klubbmästare Ronny och hans medhjälpare fram räkor och bröd med tillbehör som avnjöts medan vi passerade Gullholmen och Hermanö.

När vi fick Kärिंगön i sikte var det dags att vända hemåt. Seglen bärgades och beslogs. Hemfärden gick med motor med betydligt högre fart än utresan. Under resan såldes det lotter med fina vinster.

16.00 lade vi åter till i Södra hamnen och vi tackade besättningen för en mycket trevlig seglats.

Räkor och salt havsluft avnjus från Kvarsita.

Alla var mycket nöjda med dagen trots värmen, det var ca. 26 grader under dagen. Det var nog många som bättrade på solbrännan rejält. Nu hoppas vi att detta kan bli en tradition kommande år.

Rapporterar,
Leif Lysberg

Ängelholm

På Veterandagen den 29 maj var vi inbjudna till fartygsbesök ombord på korvetten *HMS Nyköping* som samma dag hade anlänt till Helsingborg. Redan på kajen blev vi välkomna av fartygschefen örlogskapten Viktor Tornerhjelm. Intresset från vår sida var stort, 32 medlemmar följde med ombord. Gästfriheten var varm och kamratlig. Vi delades in i tre grupper och guidades runt i hela fartyget av fem man plus FC. Vi var imponerade, även om vi fick våra törnar i huvud och knän när vi klättrade runt i delvis trånga utrymmen. Efter guidningen bjöds det på kaffe och kaka i gunrummet. Många trevliga samtal, och gåvor utväxlades. Vi fick en vapensköld av FC som vid något högtidligt tillfälle i höst kommer att sättas upp i vår Kajuta. Ännu en gång vill vi tacka hela *Nyköpings* besättning för trevlig och intressant samvaro.

HMS Nyköping i Helsingborgs Norra Hamn. Det gick inte att få ordning på alla besökarna, de var ystra och livliga som en skolklass.

Våra FN-veteraner, Fredsbaskarna i Nordvästra Skåne, som vi brukar bjuda in för samvaro med skaffning på Veterandagen kommer att bjudas på ärtsoppa i höst i stället.

För övrigt har några medlemmar besökt Köge Marineforening den förste juli för närvaro vid deras högtidlighållande av slaget i Köge Bugt 1677. Nuvarande fartygschefen på fregatten HDMS *Niels Juel*,

höll efteråt ett intressant anförande om fartygets uppdrag och rutter under det gångna året. Några medlemmar har också besökt och hjälpt till vid årets flygdag på F17 i Kallinge. F17 är ju vårt värdförband.

Sommarvädret har inte varit det bästa. Men våra fyra väffeltisdagar i juli har vi genomfört enligt plan, utomhus och i relativt vackert sommarväder. Visserligen fick vi krypa in under vår paviljong och skydda oss mot regn en eftermiddag. Cirka 70 personer kom och åt våfflor och drack kaffe. Det gick åt lite jordgubbssaft också. Trevligt att det även kom barn och ungdomar. Glad samvaro både av gäster från stan och sommargäster. Glädjande var också att det kom en hel del medlemmar. Tack till väffelbagare Uffe samt till serveringspersonal (som börjar bli en bristvara).

Jag tänker inte skriva om vår ekonomi denna gång, men, som ni såg i förra numret av tidningen, så beslöt man på Riksråsmötet att höja vår medlemsavgift till Riks med 30:- per medlem fr.o.m. 2026. Om vi ska höja motsvarande beslutar vi på vårt årsmöte i vår. Avgiftshöjningen behövs för att

administrera och distribuera tidningen och vi gläder oss åt att tidningen är professionell och har stort läsvärde!

Vad vi har för oss i höst, ser ni på vår hemsida. Ni vet väl att vi har den bästa och

mest informativa hemsidan av alla Sveriges Flottans Män föreningarna. Kolla in på [www:flottansman.se/angelholm](http://www.flottansman.se/angelholm)

Bertil Lundvall

Region Syd

Karlshamn

Flottans Män Karlshamn

Innan sommaruppehållet har fixarlaget/styrelsen träffats och fixat lite med rabatter, stensättningar mm. Tredje veckan i juli hålls Östersjöfestivalen i Karlshamn, tre intensiva dygn med mycket musik, mat, tivoli, bilutställningar mm. En höjdpunkt är ärtsoppeseglingen, med gamla blekingekor, där Flottans män bjuder besättningar och funktionärer på frukostfralla, och ärtsoppa med tillbehör efter avslutad segling.

Tre klasser fanns, små dacronsegel med vinnaren Mats Hedfors, stora dacronsegel med vinnaren Martin Bohlin, samt bomullssegel med vinnaren Rolf Greyham.

Lena Clementsson samt Cornelius Fischer anordnade 41:a ärtsoppeseglingen.

Den 12 augusti anordnades grillkväll,

Flottans Män i Karlshamn samlade framför sin klubbstuga, gamla lotshuset i Karlshamn.

toppenväder och ca trettio deltagare, som var kvar till solen slutade värma, trevligt.

Framöver kommer FM Karlshamn att representera på Flygets dag F17 Ronneby

den 24 augusti, där spännande flyguppvisningar mm. genomförs.

Hälsningar ordförande
Sewe Lindberg

Karlskrona

Rapport från Karlskrona

Andra kvartalet i år har varit hektiskt för styrelsen och vissa medlemmar. Tyvärr var vi inte så många som åkte till Riksråsmötet, RÅM, i år i Stockholm. Tänk att vi för inte så länge sedan nästan fyllde en 50-personersbuss från Karlskrona.

I maj genomförde vi ett studiebesök på Blekinge Museums stora förråd på Rosenholm. En fantastisk nostalgiupplevelse för alla 25 deltagare med mycket bra guider. Tänk vad grejer det finns och vilken tur att det finns förvarat. Allt från Guldgubbarna i Vång till skärgårdsfiskebåtar.

Under maj fick vi också besked att vi tyvärr måste lämna Fylgia på Skönstavik och inte kommer att få disponera övervåningen som tidigare. Olika alternativ har diskuterats och styrelsen beslöt att vi kommer att flytta del av vår verksamhet till Militärhemmet på Stortorget inne i Karlskrona.

Vi kommer att få tillgång till en egen lokal där från sommaren 2025, och vi kommer då att kunna placera delar av alla våra fina artefakter som just nu finns förrådsställda. Det kommer att bli bra och är just nu den bästa lösningen. Vi kommer även fortsättningsvis att kunna ha tillgång till lokaler på Skönstavik för julbord, grillfester, möten och föredrag mm.

Marinbasen och Försvarsmakten växer så det knakar och jag tycker allt detta är en smaklig lösning där vi hjälper till för att hitta bra lösningar för alla. Vi gillar läget!

Vi har även deltagit på Veterandagen den 29 maj i Amiralitetsparken och på Nationaldagen den 6 juni på Stortorget i Karlskrona. Två välbesökta dagar med många åskådare och där Flottans Män visade upp sig.

Under Marindagen den 3 augusti deltog vi med ett informationstålt som blev ganska välbesökt. I år var vi samgrupperade med KA 2 kamratförening som vi har etablerat ett samarbete med. Marinbaschefen Fredrik Edwardson och ställföreträdande marinchef Patrik Gardesten besökte oss i tältet och vi hade en trevlig pratstund.

Flottans Mäns flyttgubbar samlade för att rymma ut Fylgia, som synes fanns det mycket att ta hand om i Flottans Mäns lokaler i Fylgia där föreningen huserat under tre decennier.

Nu är höstprogrammet igång med någon aktivitet varje månad. Se vårt årsblad eller gå in på vår hemsida och där finns information om verksamheten. Du kan också kontakta någon i styrelsen för information.

Riksamötet (RÅM) 2025 kommer att hållas genom Flottans Män Karlskrona-Karlshamn-Kalmarsunds regi. Planering pågår och **Ronneby Brunn i Ronneby är preliminärt bokat till den 11-13 maj 2025**. Detaljer och program mm kommer i senare nummer av FM tidning.

Välkomna!
Lars Sager

Stf marinchefen brigadgeneral Patrik Gardesten besöker Flottans Män. Fr.v. Tommy Johansson, Lars Sager och Lennart Håkansson.

Malmö

Vi är numera inte så många som samlas till våra månadsmöten. Och till vårt månadsmöte i maj, sista innan sommaren, hade vi även ett par återbud plus att den tänkta föredragshållaren blivit sjuk. Ordförande Jörgen berättade om våra senaste planer för vårt förråd ute på gamla LV4. Vi har fått tidsfristen förlängd till den sista augusti, vilket i alla fall gläder oss. Vid augustimötet planerar vi att hålla en auktion för våra medlemmar om de saker i förrådet som inte är väldigt speciella för vår förening. T.ex. de allra första protokollsböckerna från startåret 1937 och en speciell träsköld som gjordes detta år. De måste vi behålla på något sätt, antingen att vi hyr ett litet förråd eller att medlemmar med ledig plats hemma kan åta sig att förvara dem hos sig.

I förrådet på LV4 finns även en del saker från vår f.d. medlem Tryggve Kastrup. Tryggve hade ett långt liv i flottan och var bl.a. med på HMS *Fylgias* långresa 1931–32. Han gjorde sedan två fina album med foton från denna resa och skrev långa, berättande texter till dessa. På Älvsnabben se har Stefan Leo redan för många år sedan gjort en sida om resan och lagt in de bästa bilderna och texterna från albumen. Tryggve hade även ett VHS-band med en SF-journal om resan.

Träskölden från 1937 då FM Malmö bildades och Tryggve Kastrup iland i någon av hamnarna på Fylgias långresa 2931-32.

Eftersom föredragshållaren lämnat återbud ryckte Stefan in och höll ett litet föredrag om just HMS *Fylgia*. Hon var i tjänst mellan 1907 till 1952. Förutom sin vanliga tjänst, gjorde hon dessutom 32 utlandsresor mellan 1907 till 1948! Hon gick ut på sin första långresa redan en månad efter att hon kommit i tjänst. Alla dessa 32 var dock inte långresor, utan flera var bara kortare utlandsbesök. Som jämförelse gjorde *Älvsnabben* 25 riktiga långresor plus ca 10 kortare sommarresor mellan 1953–1980. *Carlskrona* gjorde 22 riktiga långresor mellan 1982–2005. *Gotland* gjorde 18 utlandsbesök och långresor. *Fylgia* gjorde

dock ingen jorden-runt resa. *Älvsnabben* gjorde 2 och *Carlskrona* 4. Detta kan man t.ex. läsa om i listan om flottans utlandsresor på alvsnabben.se under rubriken "Långresor och utlandsbesök med svenska örlogsfartyg mellan 1784–2005".

Fylgia var alltså i tjänst i ca 45 år mellan 1907 till 1952. Imponerande! 1939 gjordes en modernisering där bl.a. de tolv koleldade pannorna byttes ut mot fyra oljeeldade. Då kunde man även ta bort en av hennes tre skorstenar. Även förstäven gjordes om och hon fick nytt stridstorn, modern eldledning och en del nytt artilleri. Vi tittade även på SF-journalen på ca 15 minuter om

Spanska flottans flaggskepp Juan Carlos I i Malmö samt MFF-besöket.

Fylgias resa 1931–32. På denna resa var även Prins Bertil med som kadett. Filmen hade en speakerröst som pratade till den svart-vita filmen.

Den 3 till 6 juni hade vi fint örlogsbesök i Malmö hamn. Det var spanska flottans flaggskepp *Juan Carlos I* och missilfregatten *Blas de Lezo*. De var på väg till övningen Baltops i Östersjön och gjorde ett stopp i Malmö för att bunkra och vila besättningen. Fartygen låg tyvärr vid kryssningskajen, som är inhägnad, så man kom

dem inte nära. Och vi i Flottans Män blev inte heller inbjudna till visning ombord.

10 juni var vi ett litet gäng från föreningen med fruar som anmälde oss till en guidad visning av Eleda Stadion, MFF:s hemmaplan i Malmö. Vi började med lunch i en av arenans restauranger. Sedan visade två gamla MFF-spelare oss runt i byggnaden och berättade. Vi besökte museet för en historisk genomgång, restaurang 1910, President Lounge, bortalagets omklädningsrum, spelargången samt deras

mediacenter. Ett mycket intressant besök även om det förstås inte hade något marint innehåll. Höjdpunkten var när vi i spelarnas omklädningsrum fick ta på oss MFF:S spelartröjor och sedan gick vi på dubbla led ut i spelargången medan MFF-hymnen spelades och vi tågade in på planen, precis som spelarna gör inför matcherna. Vi var 11 personer, alltså ett komplett lag med 10 utespelare och 1 målvakt.

Stefan Leo

Trelleborg

Torsdagen den 16 maj gästades FM Trelleborg av Peter Langerbeck från Försvarsutbildarna. Vi bjöds på en underhållande och ytterst informativ timmes matning.

Peter inledde med en beskrivning av början, när han som 15-åring gick in genom vaktens på Lv 4 och fick en Mauser i handen. Det blev ytterligare 50+ år i uniform och han verkar idag i Hemvärnsbefällets Riksförbund. Med sig hade han Marianne, aktiv som underrättelseassistent under Peter, som är chef Underrättelse Malmöhusbataljonen. Kommer då till temat: "Totalförsvaret i framtiden". Här spelades minispelet för totalt försvar, Carl-Oscar Bohlins, inledningsanförande vid årets Folk & Försvar upp. Här lades vikten av totalförsvaret genom en beskrivning av Ukrainas respons på den ryska invasionen. Det militära försvaret behöver ett civilsamhälle och civil-

samhället behöver ett militärt försvar. Då får man ett Totalförsvaret!

Ny utgåva av Om kriget kommer och de åtta riskerna som den innehåller gicks igenom.

Rysslands utveckling från 1990-talet, från Gorbatsjov via Putin redovisades. Massor av hot framfördes, men Europa lyssnade inte. Då kommer Gerasimovdoktrinen, genom att härska och söndra driva ett hybridkrig mot Europa. Inte ens då lyssnade man. Ryssen invaderar Ukraina av välvilja. För att avnazifiera och ställa till rätta. Detta gäller då också aktioner mot Sverige, ryssen behöver alltså inte förklara krig.

Den allmänna tjänsteplikten, lag från 1974 fick vi också oss till livs. Mycket intressant, och gäller alla från 16 till 70 års ålder. Civilplikten berördes ingående och värnplikten inom Försvarsmakten förklarades.

Föreläsningen avslutades med en beskrivning av Hemvärnets roll som utbildare och den stora roll som utbildarna svarat

Peter Langebäck från Försvarsutbildarna.

för deras insats, både i Ukraina och i andra länder.

Sonny Spurr
Tf Sekr.

Västervik

I förra numret av tidningen (2-24) såg vi fram mot årets vårlunch – och vi kan inte säga annat än att den blev en succé! I slutet av maj månad, när vådret var som allra bäst och försommaren stod i blom, gjorde vi en riktig nostalgitripp med Smalspåret till Fårhult och den trevliga restaurangen

Gröna Tuppen. Att resa på smalspåret innebär att man känner varje skarv i rälsen, sitter på hårt stoppade stolar, får kissa rakt ner på spåret (om behov skulle uppstå). Och sist men inte minst man blir välkomnad av en "riktig konduktör" iklädd äkta konduktörsuniform och dessutom en otroligt trevlig och hjälpsam ung man (saknade dock att han frågade om biljetten, vilket kanske var tur eftersom vi inte hade några!) Lokföraren var inte mycket

sämre, vit skjorta, fluga och SJ-mössa! Så allt gick verkligen som "på räls".... Efter ca 30 minuter, med ett stopp på vägen där stinsen vinkade oss vidare, så var vi framme vid resans mål. Här väntade fyra sorters heminlagd sill och nypotatis med alla nödvändiga tillbehör. Vådret kunde, som sagt inte varit bättre denna dag, och stämningen var verkligen på topp, och alla vi 28 som tagit tillfället i akt att vara med på denna utflykt var helnöjda när rälsbus-

sen stannade på järnvägsstationen i Väster-
vik efter 3 timmar.

I vår vackra sommarstad har det som
vanligt varit en hel del arrangemang även
den här sommaren. Allt är så klart inte
förknippat med marina inslag men väl en
hel del där tillgång till vatten är en förut-
sättning. Dragbåtsfestival, Kanalsimmet,
Swedish Floorball Open, (innebandy fast
utomhus) Visfestivalen, som alltid äger
rum torsdag till lördag i vecka 28, i år för
58:e gången och jag måste så klart även
nämna Hasslörodden. Det som saknades i
år var Classic Boat Meet och MC-dagarna.

Hasselörodden är ett årligt återkomman-
de evenemang i Västervik. Alltid tredje
onsdagen i juli månad. Första gången detta
genomfördes var 1978. Upplägget är så att
man startar tidigt på morgonen från Has-
selö i Västerviks norra skärgård, rör inom-
skärs, genom Gränsö kanal och vidare över
Skeppsbrofjärden till Fiskarehamnen, i
centrala Västervik. Detta är en hyllning till
de skärgårdsbor som under 1800-talet och
en bra bit in på 1900-talet fick ro från skär-
gården in till staden för att sälja sina varor
och köpa det man behövde för sitt eget up-
pehälle. En liten natt roddtur på cirka fyra
timmar enkel tur, beroende på väder och
vind. Arrangemanget brukar locka runt
40-talet ökor, en del riktigt gamla, andra av
lite nyare modell. Alla som deltar är klädda
i tidstypiska kläder och väl inne i Fiska-
rehamnen väntar alltid en stor skara män-
niskor på att välkomna dem. Innan det bär
av till Hasselö igen blir det en välbehövlig
måltid och kanske med något "innanför
västen". Lunchen serveras i Båtsmansstu-
gorna, på gamla öster i centrala Västervik.
När väl lunch är intagen väntar samma tur
tillbaka, dvs ytterligare fyra timmar innan
man når hemmahamnen igen!

Glädjande nog har den här somma-
ren också inneburit en hel del aktiviteter
i våra två hamnar. I början av juli la det
tyska kryssningsfartyget MS Amadea till
vid Lucerna-hamnen. Ombord fanns 600

*Bildexposé över ett antal aktiviteter som vi
i Västervik ägnat oss åt sedan sist och som
beskrivs i texten.*

passagerare från Tyskland och en besätt-
ning på 292 personer. Fartyget, som är
192 meter långt och åtta våningar högt, är
byggd i Nagasaki i Japan 1991. Nuvarande
hemmahamn är tyska Bremerhaven. Nu
låg hon över dagen i Västervik, därefter
vidare över Östersjön och in i Bottenviken
innan återresan till Tyskland. Kryssnings-
fartyg är ett tämligen ovanligt inslag, då
det oftast är lastfartyg som lägger till vid
Lucerna-hamnen.

Även den inre hamnen har haft finbesök
under sommaren. I slutet i juli kunde vi
njuta av det polska fartyget *Zawisza Czarny*,
ett segelfartyg som idag ingår det i det
polska scoutförbundet. Hemmahamnen är
Gdynia. En riktig skönhet om någon frågar
undertecknad. Förutom scoututbildningar
så genomförs kryssningar med ungdomar
med olika former av funktionsnedsättning-
ar eller med social problematik. Kanske
"Havets hjältinna"?

Och så klart ingen sommar utan besök
av Skoldivisionens fartyg, så även i år
kunde vi se dessa lägga till vid Skeppsbro-
kajen i Västervik. Nu ser vi fram mot en
skön höst med välbesökta klubbafnär och
trevlig gemenskap i vår lokalförening.

Barbro Bewernick

Växjö

Vår FM-kamrat Holger Karlsson har gått
ur tiden. Holger lämnade in sjösäcken den
14 juli, i en ålder av 94 år. Holger har varit
medlem i Växjö Flottans Män sedan 1977,
den av våra medlemmar som varit med
längst i föreningen. Holger var en pigg och
glad person men även duktig musikanter som
gärna tog fram sitt munspel vid våra träf-
far och drog en trudelutt för att muntra upp
stämningen. Frid över ditt minne Holger.

Nationaldagen firades på sedvanligt
traditionellt sätt i Marinstugan där gäs-
terna trakterades med sill och potatis och
jordgubbstårta, vilket intogs under gemyt-

liga former tillsammans med diverse ädla
drycker. Det förekom också en hel del sång
under kvällen.

Förutom detta så hade ett antal av med-
lemmarna erhållit förtjänstmedaljer av för-
bundet för sina insatser i Flottans Män. De
som fått medaljer är Sten Svensson som
fick riksförbundets finaste utmärkelse He-
dersankaret. Övriga som fick utmärkelser
var Leif Carlsson som erhöll ankarmed-
aljen i guld samt Conny Erlandsson, Jan
Hjortsberg och Tommy Andersson som
alla erhöll ankarmedaljen i silver.

Grillmästarna Leif och Jan.

När klockan blev tjuogoett blåstes ”giv-akt” och flaggan halades och när den var nedtagen kom signalen ”fortsätt” varefter gästerna unisont sjöng nationalsången *Du Gamla Du Fria* och sedan återgick alla till minglet. Under sommaren har verksamheten legat nere och det har inte hänt så mycket. Självt har jag även denna sommar varit guide på robotbåten HMS *Västervik* som tillhör marinmuseet i Karlskrona. Guidningen har gett tillfälle att träffa många människor med intresse för vår marin.

Grillfesten den 10 augusti blev starten på höstens program. Ett tjugotal medlemmar hade samlats för att umgås och mingla. Grillmästarna hade laddat grillen full med godsaker så alla blev både nöjda och mätta. Vädergudarna slog till när grillningen var klar så serveringen fick ske inne i marinstugan.

Bengt Carlsson

Medaljörer fr.v: Leif Carlsson, Jan Hjortsberg, Conny Erlandsson, Tommy Andersson och Sten Svensson.

In memoriam

Olle Måhlgren och hustrun Helena

Olle Måhlgren

Vår medlem i Flottans män Kristianstad, Olle Måhlgren har den 6 juni seglat ut på det åttonde havet. Olle har varit med i FM Kristianstad sen 1989 och hans fru Helena blev medlem ett antal år senare. Olle har varit ledamot ett antal år i styrelsen och var även under några år ordförande i Kristianstad. Olle har även varit ledamot i förbundsstyrelsen.

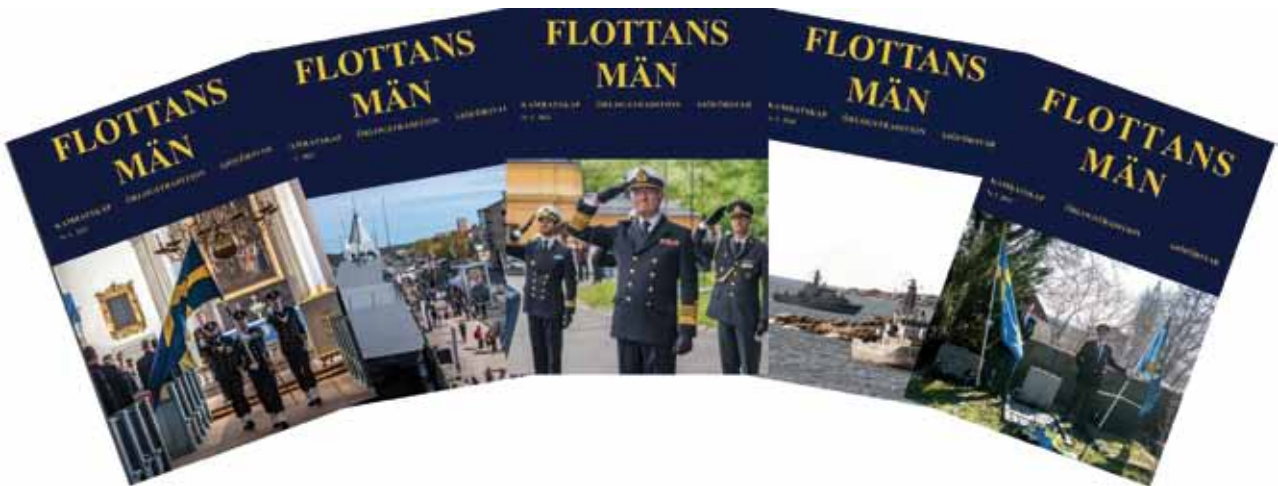
Olle var en flitig besökare på Riksårsmötena under 1990-talet och förespråkade hur trevliga dessa var. Hans sista möte blev till Riga 2010 då bilden är tagen med honom och hans fru Helena. Olle var en av eldsjälarna i vår förening och vi hade även mycket samarbete med vår Danska vänförening.

Olle gjorde sin värnplikt på HMS *Patricia* 1953 som skeppshantverkare och han berättade på våra berättarkvällar bland annat hur han fick tillverka och fila många extra nycklar till befäl som slarvat bort dem. Olles hustru Helena gick bort för ett antal år sedan och hon var också mycket delaktig i styrelsearbetet. Olle blev 92 år gammal.

LarsIngvar Elofsson Memsengrell
För Flottans Män i Kristianstad

Fortsatt upprop till tidskriftsfonden!

Flottans Mäns tidskrift är en viktig del av vår verksamhet och har funnits i någon form sedan föreningen bildades 1935 och den registrerades som tidskrift 1941.

Kostnaden för tryckning och distribution av tidskriften har genom åren varit, och är, en stor del av föreningens kostnad vilket ökat under senare år. Tidskriften finansieras genom medlemsavgiften, idag 120:- per år, annonser och donationer till tidningsfonden. Under 2024 finns också en klar risk att de tidigare bidrag vi erhållit av Försvarmakten via Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund (SMKR) inte kommer att kunna påräknas då Försvarmakten sagt upp det avtal med SMKR som möjliggjorde stödet. Att bygga upp en egen ekonomi för tidningen som är oberoende av beslut och pengar av andra än oss själva är därför viktigare än någonsin.

Den långsiktiga målsättningen ligger fast, vilket innebär att tidskriften med bibehållen kvalitet, till den allra största delen ska kunna bära sina egna kostnader. Ta därför fortsatt möjligheten att som läsare, medlem, lokal-förening, organisation, företag och övriga att fortsätta ge bidrag till Tidskriftsfonden.

Gåvogivarna under 2024 presenteras i 2025 års första nummer av vår tidskrift.

Bidragen/gåvorna sätts in på Plusgiro 5 88 19-4. Märk bidraget med "Tidskriftsfonden".

SKÅNSK GRÄDDGLASS
- sommar året runt sedan 1937

ENGELHOLMS
Glass

Engelholms Glass AB - ett svenskt familjeföretag Tel. 0431-108 51 www.engelholmsglass.se

Födelsedagar

Vi hyllar

95 år

Karl Harry Dahl 1929-10-15 GÖTEBORG
Carl-Hugo Dahlbom 1929-12-16 TULLINGE

90 år

Ulf Björkander 1934-10-01 ÖSMO
Lars Norrsell 1934-10-03 GÖTEBORG
Allan Holmgren 1934-10-12 ANGERED
Arne Guntell 1934-10-21 HALMSTAD
Evert Bengtsson 1934-11-03 MALMÖ
Kent Sjögren 1934-11-04 GRÄNGESBERG
Britt Wersén 1934-11-07 NYNÄSHAMN
Lars Krokstedt 1934-12-14 STOCKHOLM
Yngve Möller 1934-12-16 SOLNA

85 år

Mats Andersson 1939-10-05 SUNDSVALL
Gunnar Sillén 1939-10-07 SLITE
Sören Persson 1939-10-07 NORRTÄLJE
Lars-Göran Gahmberg 1939-10-10 SKOGÅS
Lars Blomqvist 1939-10-21 HELSINGBORG
Olle Jonsson 1939-10-31 KRISTDALA
Roland Stengård 1939-11-05 RUDA
Bengt Östman 1939-11-07 VISBY
Håkan Salander 1939-11-07 VÄNERSBORG
Birgitta Sandegren 1939-11-09 KARLSHAMN
Åke Ehrenholm 1939-11-17 ÅKERSBERGA
Bo Nilsson 1939-11-22 SUNDSVALL
Bertil Andersson 1939-11-24 ÄNGELHOLM
Sven Andersson 1939-12-05 VÄSTERVIK
Karl-Erik Edström 1939-12-06 VÄSTERVIK
Curt Andersson 1939-12-14 HÄRNÖSAND
Anders Lindström 1939-12-15 SPÅNGA
Jan Olof Eriksson 1939-12-19 SUNDSVALL
Olle Melin 1939-12-23 LYCKEBY

80 år

Anders Lagerbielke 1944-10-03 JÖNKÖPING
Stefan Horndahl 1944-10-05 KALMAR
Jan-Erik Pott 1944-10-09 SLITE
Örjan Elvingsson 1944-10-15 STOCKHOLM
Percy Franzén 1944-10-21 LJUNGSBRO
Claes-Göran Dahl 1944-10-26 SOLLENTUNA
Göran Ringqvist 1944-10-30 FRILLESÅS
Sune Johannesson 1944-11-05 HALMSTAD
Göran Gustavsson 1944-11-06 SÖDERÅKRA
Lars-Erik Blomqvist 1944-11-07 LYCKEBY
Christer Skyttberg 1944-11-09 HÄRNÖSAND
Ronald Rybbe 1944-11-09 SOLLENTUNA
Hans-Christian Grusell 1944-11-11 LYSEKIL
Sune Birke 1944-11-12 NACKA
BerntLjungqvist 1944-11-16 GÖTEBORG
Anders Börjegård 1944-11-18 GRÄDDÖ
Peter Sköldbring 1944-11-18 KOLMÅRDEN
Ulla Lignell 1944-11-20 FJÄRSÅS
Leif Gistrand 1944-11-21 KALMAR
Per-Olov Karlsson 1944-11-25 NORRTÄLJE
Rolf Skoglund 1944-11-29 HÄRNÖSAND
Hans Wilén 1944-12-10 Gotlands Tofta

Kjell Johansen 1944-12-11 NYNÄSHAMN
Bo-Inge Andersson 1944-12-13 KARLSKRONA
Inguar Karlsson-Parra 1944-12-14 NAGU
Alf Karlsson 1944-12-16 VÄSTERVIK
Carl-Göran Lindwall 1944-12-16 LYSEKIL
Jan Bankel 1944-12-17 GÖTEBORG
Ingegerd Rocén 1944-12-19 VÄSTERVIK
Erik Arvidsson 1944-12-21 VÄSTERÅS
Jan-Erik Johansson 1944-12-31 KARLSTAD

75 år

Bengt Carlsson 1949-10-20 KALLINGE
Ronny Olsson 1949-10-28 LYSEKIL
Mats Haglund 1949-11-09 GÄVLE
Lars Elmberg 1949-11-23 KARLSHAMN
Anders Näslund 1949-12-01 HÄRNÖSAND
Robin Ländin 1949-12-03 KALMAR
Mats Erbell 1949-12-04 HÄRNÖSAND
Mikael Hamstedt 1949-12-04 FÅRÖSUND
Emil Heijne 1949-12-06 STOCKHOLM
Ylva Sörman Nath 1949-12-07 TRÅNGSUND
Lars-Erik Sandsted 1949-12-10 HALMSTAD
Anita Hogmalm 1949-12-13 VÄSTRA FRÖLUNDA
Pia Håkansson 1949-12-15 RAMDALA
Peter Andersson 1949-12-16 NYHAMNSLÄGE
Peter Klang 1949-12-27 BRASTAD
Hans Utstrand 1949-12-28 GÖTEBORG
Hans von Konow 1949-12-29 VÄSTERHANINGE

70 år

Jan Söderman 1954-10-01 BLIDÖ
Roland Ekstrand 1954-10-01 VENDELSÖ
Åke Johansson 1954-10-09 VÄSTERVIK
Olav Eriksson 1954-10-21 HÄRNÖSAND
Ingemar Broberg 1954-10-30 SKOGÅS
Sewe Lindberg 1954-11-06 KARLSHAMN
Rolf Bergelin 1954-11-07 KIVIK
Stefan Botos Sydebrant 1954-11-10 ÄLTA
Carl Boberg 1954-11-23 RÅÅ
Mats Söderberg 1954-11-24 SOLLENTUNA
Lars-Inge Nordvall 1954-11-26 FAGERFJÄLL
Lena Randevåg 1954-11-30 HÄRNÖSAND
Tine Tappert 1954-12-01 BROMMA
Per-Olof Rönnblad 1954-12-04 NORRKÖPING
Hans Wrangel 1954-12-17 ÅKERSBERGA
Lars-Göran Larsson 1954-12-23 TRELLEBORG
Lars-Erik Larsson 1954-12-24 VÄSTERVIK
Christer Högfeldt 1954-12-25 TORSÅS
Lennart Andersson 1954-12-29 HALMSTAD

65 år

Nina Norström 1959-10-03 SÖDERTÄLJE
Björn Gustavsson 1959-10-06 OSKARSHAMN
Jan Thörnqvist 1959-10-09 HASSLÖ
Thomas Svensson 1959-10-09 UPPSALA
Benny Englund 1959-10-14 STRÖMSNÄSBRUK
Lars-Erik Sundell 1959-10-14 HÄLLEVADSHOLM
Ove Engkvist 1959-10-28 VÄXJÖ
Anders Rahden 1959-11-05 JORDBRO

Christer Andersson 1959-11-29 HÖLÖ
Sven-Olof Pihl 1959-12-06 HÖGSÅTER
Jan-Erik Starborg 1959-12-08 SKULTUNA
Markus Greigård 1959-12-08 VAXHOLM
Mikael Kant 1959-12-21 BORÅS
Ulf Remskog 1959-12-22 LISTERBY

60 år

Ted B. Olsson 1964-10-03 NACKA
Jouni Nevalainen 1964-10-05 HALMSTAD
Urban Söderman Carlsson 1964-10-05 NORRTÄLJE
Håkan Eriksson 1964-11-03 SUNDSVALL
Jimmy Johansson 1964-11-07 VÄXJÖ
Björn Törnquist 1964-11-08 ÅKERSBERGA
Rikard Fors 1964-11-28 SALTSJÖ-BOO
Anders Johansson 1964-11-30 MARKARYD
Rolf Karlsson 1964-12-02 KÄRINGÖN
Lars Ehnberg 1964-12-19 NJURUNDA

50 år

Rolf Rosenvinge 1974-11-14 SIGTUNA
Per Holmberg 1974-11-24 NACKA
Johan Nyberg 1974-11-30 STOCKHOLM
Carin Meldgaard 1974-12-01 NÄTTRABY
Jens Mattias Andersson 1974-12-23 SUNDSBRUK
Christian Schell 1974-12-24 VALLDAALLDA

Nya medlemmar

Vi hälsar följande 40 (!) medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg

Peter Bergegårdh
Leif Brandel
Yngve Jakobson
Johan Karlsson
Per Smålander
Klaus Jürgen Wiemers
Dane Zackrisson

Halmstad

Ninnie Wybrands

Härnösand

Olav Eriksson
Lennart Holmgren

Kalmarsund

Ulf Kyrling
Otto Larsen

Karlshamn

Per Nilsson*

*avd Kristianstad

Karlskrona

Lars Bergendorff
Mattheus Eneke
Christer Pålsson

Karlstad

Tommy Schagerholm

Lysekil

Leif Larsson
Simon Zachrisson

Norrköping

Petter Anseklev
Magnus Björklund

Jan Fossi

Max Malmgren

Norrtälje

Anders Börjegård

Mats Haglund

Nynäshamn

Per-Olof Melander
Emily Ödmark

Stockholm

Mikael Andersson
Erik Evrén
Thomas Gustafsson

Viktor Jak

Eric Rådström

Inger Tibblin

Dan Walker

Varberg

Olle Erixon

Västervik

Carl Nylander

Västerås

Maria Byqvist

Leif Jonsson

Växjö

Lars-Owe Ny

Ängelholm

Gun Pettersson

Avlidna kamrater

Thore Abrahamsson, GÖTEBORG
Född den 1 januari 1934, Avliden den 25 juli 2024
Lennart Alexandersson, BANDHAGEN
Född den 20 november 1918, Avliden den 10 oktober 2017
Alf Andersson, ALINGSÅS
Född den 12 maj 1945, Avliden den 11 augusti 2024
Jan Berglund, STENUNGSUND
Född den 31 maj 1936, Avliden den 8 augusti 2024
Jan-Henry Eklund, LÅNGARYD
Född den 27 februari 1943, Avliden i oktober 2023
Sixten Esberg, SUNDSVALL
Född den 23 oktober 1932, Avliden den 18 juli 2024
Björn Esping, DANDERYD
Född den 8 juli 1942, Avliden 26 april 2024
Nils Funck, HALMSTAD
Född den 26 september 1934, Avliden den 1 januari 2024
Bertil Henriksson, TRELLEBORG
Född den 22 oktober 1936, Avliden den 3 juni 2024
Klas Horndahl, NORRKÖPING
Född den 19 februari 1940, Avliden den 25 juni 2024
Christer Jendren, SUNDSVALL
Född den 26 augusti 1944, Avliden den 20 juli 2024

Holger Karlsson, MOHEDA
Född den 24 februari 1930, Avliden den 14 juli 2024
Morgan Karlsson, TRÄSLÖVSLÄGE
Född den 22 augusti 1937, Avliden den 23 maj 2024
Erik Lennart Meister, VARBERG
Född den 4 december 1939, Avliden den 25 februari 2024
Olle Måhlgren, KRISTIANSTAD
Född den 18 juli 1932, Avliden den 6 juni 2024
Charles Nilsson, LOMMA
Född den 29 juni 1930, Avliden den 28 februari 2024
Lennart Nilsson, YXNARUM
Född den 11 januari 1945, Avliden den 6 augusti 2024
Lena Pettersson, NORRTÄLJE
Född den 22 september 1950, Avliden den 14 mars 2024
Staffan Sagrelius, HÖGSBY
Född den 23 december 1946, Avliden den 19 juni 2024
Bo Tak, VÄSTRA FRÖLUNDA
Född den 24 maj 1934, Avliden den 14 juni 2024
Bror Wahlberg, VÄSTERHANINGE
Född den 18 december 1935, Avliden den 28 maj 2024
Ragnar Wastesson, HALMSTAD
Född den 14 april 1930, Avliden den 5 juni 2022

**Hedra våra avlidna kamraters minne med en gåva till Flottans Män.
Pg 5 88 19-4.**

Efter Din betalning sänder FM kansli blanketten till de sörjande.

Kontaktpersoner i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordförande	Thomas Engevall	070-588 75 89	Junibacken 9	135 54	TYRESÖ	thomas.engevall@flottansman.se
Vice förb.ordf	Lars Sager	0702-815096	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Sekreterare	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Kassör	Magnus Bergman					
Medlemsregister	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Webbansvarig	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Kansli	Flottans Män	076-7786870	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Cawe Johansson

Härnösand	Roger Karlström	073-410 24 55	Brunnhusgatan 14B lgh 1002	871 33	HÄRNÖSAND	roger.karlstrom@telia.com
Sundsvall	Cawe Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSÉN	cawejohansson3@gmail.com sundsvall@flottansman.se

Region Mitt

Representant i förbundsstyrelsen: Krister Hansén.

Gotland	Lars Ellebring	070-835 78 73	Furugatan 54	621 44	VISBY	gotland@flottansman.se
Föreningslokal:	Marinstugan Gotlandsresor/Scandic Visby, Färjeleden 3,			621 58	VISBY	
Haninge	Lars Larsson	079-334 18 98	Kullerstensvägen 63	137 61	JORDBRO	haninge@flottansman.se
Norrköping	Ove Kumlov	073-156 10 35	Tallvägen 10	616 34	ÅBY	kumlov49@outlook.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	073-156 10 35	Lansengatan 38	602 09	NORRKÖPING.	norrköping@flottansman.se
Norrköping	Olle Jansson	070-587 03 44	Kristoffers väg 1	760 15	GRÄDDÖ	olle-jansson@live.se
Föreningslokal:	FOS-huset		Regementsgatan 22		NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	kjelljohansen756@gmail.com
Stockholm	Jan Berglöw	070-772 05 66	Östgötagatan 62	116 64	STOCKHOLM	jan.berglow@flottansman.se
Kansli	Flottans Män	072-363 855 4	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Bo Luthin	070-315 26 46	Soldatsvägen 13	151 68	SÖDERTÄLJE	luthin67@gmail.com
Föreningslokal:	Notholmen		Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Antonio Grimaldi	070-532 02 40	Plåtverksgatan 132	724 49	VÄSTERÅS	antonio.carlo.grimaldi@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	vasteras@flottansman.se

Region Syd

Representant i förbundsstyrelsen: Lars Sager

Kalmarisund	Roland Stengård	070-811 81 02	Solit	579 71	RUDA	roland.lm@stengard.nu
Karlskrona	Sewe Lindberg	070-625 60 92	Ronnebyvägen 260	374 30	KARLSHAMN	sewe@sewe.se
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Lars Sager	0702-815096	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	0765-10 04 72	Byastensvägen 10	291 77	GÄRDS KÖPINGE	navymanelofi@gmail.com
Malmö	Jörgen Persson	070-258 80 02	Vångvägen 9	241 32	ESLÖV	momek556@gmail.com
Trelleborg	Maths Witt	073-418 86 25	St Gertrudsväg 30	231 53	TRELLEBORG	maths.witt@saabgroup.com
Västervik	Åke Revelj	079-341 14 26	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Ove Engkvist	073-351 48 15	Lobeliovägen 7	352 51	VÄXJÖ	vaxjo@flottansman.se

Region Väst

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Eric Knutas

Göteborg	Claes Strömvall	072-522 54 40	Örnehufvudsgatan 17	412 59	GÖTEBORG	claes.stromvall@live.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	VFRÖLUNDA	goteborg@flottansman.se
Halmstad	Ulf Ångemo	070-350 09 14	Södra vägen 37	302 90	HALMSTAD	ulf.angemo@hotmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	076-880 70 53	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Stig Karlén	070-530 91 51	Fortunagatan 44	553 23	JÖNKÖPING	Stigkarlen.sk@gmail.com
Karlstad-Värmland	Göran Olsson	070-415 02 76	Nordsjötorp Backarna	669 92	DEJE	golsson@kommunensbesta.se
Lysekil	Van Carlzon	070-428 80 06	Rixövägen 13	454 93	BRASTAD	lysekil@flottansman.se
Varberg	Jan Steinbach	070-632 24 46	Göthriks väg 8	432 98	GRIMETON	varberg@flottansman.se
Föreningslokal:	Gamla Tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 43	VARBERG.	
Ängelholm	Bertil Lundvall	070-257 23 66	Sven Brocks gata 4A	262 64	ÄNGELHOLM	b.lundvall@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 33	ÄNGELHOLM.	angelholm@flottansman.se

Sjövärnskåren och Försvarsmakten genomför varje år ett läger på Muskö som riktar sig till tjejer som man normalt sett inte når ut till i syfte att informera om vad verksamheten skulle kunna erbjuda i framtiden. Lägret som benämns "Muskö 3" har pågått i olika former sedan 2009 och med små inkrementella förändringar blivit det som det är idag. En vecka får de pröva på att segla, ro, bo ute i skogen, sova på logement, marschera och andra grundläggande militära färdigheter. Lägret var otroligt uppskattat! Flera av tjejerna uttryckte tydligt att de vill göra värnplikt och fleratalet ville komma ut igen nästa år. Kurschef för "Muskö 3" var örlogskapten Jonas Kindgren och huvudansvarig för verksamheten sedan många år är överste Stephan Sjöberg, för närvarande chef för Bodens Artilleriregemente. Ett fylligare reportage från verksamheten kommer i ett kommande nummer vår tidning.